

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 05/L -053

**O SPECIJALIZOVANIM VEĆIMA I SPECIJALIZOVANOM
TUŽILAŠTVU**

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 stav 1 i amandmana 24 Ustava Republike Kosovo,

Usvaja,

**ZAKON O SPECIJALIZOVANIM VEĆIMA I
SPECIJALIZOVANOM TUŽILAŠTVU**

**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE**

Član 1

Obim primene i svrha Zakona

1. Ovim Zakonom utvrđuju se i uređuju organizacija, funkcije i nadležnost Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.
2. Specijalizovana veća u okviru kosovskog pravosudnog sistema i Specijalizovano tužilaštvo, neophodni su kako bi se ispunile međunarodne obaveze preuzete Zakonom br. 04/L-274, a u cilju garantovanja zaštite osnovnih prava i sloboda sadržanih Ustavu Republike Kosovo, te kako bi se osigurao bezbedan, nezavisan, nepristrasan, pravičan i efikasan krivični postupak u vezi sa navodima o teškim prekograničnim i međunarodnim krivičnim delima izvršenim u toku i posle sukoba na Kosovu, a koja se tiču dela iz Izveštaja

Parlamentarne skupštine Saveta Evrope Doc. 12462, od 07.01.2011. godine („Izveštaj Skupštine Saveta Evrope“) i koja su bila predmet krivične istrage Specijalne istražne radne grupe („SIRG“) Kancelarije specijalnog tužilaštva Republike Kosovo („STRK“).

Član 2

Usklađivanje sa članom 55 Ustava

Ograničenja osnovnih prava i sloboda na osnovu člana 55 Ustava preduzimaju se iz objektivnih i razumnih potrebanavedenih u ovom članu, a u skladu sa Poglavljem II Ustava i međunarodnim standardima pravde i zakonskog vođenja postupka. Ove potrebe su od vitalnog značaja za Kosovo kao otvoreno i demokratsko društvo i predstavljaju ispunjenje međunarodnih obaveza Kosova. Ograničenja se uvode samo u onoj meri koja je neophodna za ispunjenje ovih vitalnih potreba, u skladu sa članom 55 Ustava.

POGLAVLJE II TEMELJNA NAČELA

Član 3

Temeljna načela

1. Specijalizovana veća se osnivaju pri svakom nivou sudskog sistema na Kosovu: Osnovni sud u Prištini, Apelacioni sud, Vrhovni sud i Ustavni sud. Specijalizovano veće Ustavnog suda rešava isključivo ustavne zahteve u vezi sa Specijalizovanim većima i Specijalizovanim tužilaštvom. Specijalizovana veća su nezavisna u vršenju svojih dužnosti.

2. Specijalizovana veća sude i rade u skladu sa:

- a. Ustavom Republike Kosovo,
- b. ovim Zakonom kao *lex specialis*,
- c. drugim odredbama zakona na Kosovu, kako je izričito sadržano i primenjeno u ovom Zakonu,
- d. međunarodnim običajnim pravom, koje ima primat nad domaćim zakonima na osnovu člana 19. stav 2. Ustava, i
- e. međunarodnim pravom ljudskih prava kojim se utvrđuju standardi krivičnog prava, uključujući Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama te Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, koji imaju prednost nad domaćim zakonima na osnovu člana 22. Ustava.

3. Kada se utvrđuje običajno međunarodno pravo na snazi u vreme kada su krivična dela izvršena, sudije se služe izvorima međunarodnog prava, uključujući pomoćne izvore kao što

je sudska praksa međunarodnih *ad hoc* sudova, Međunarodnog krivičnog suda i drugih krivičnih sudova.

4. Svaki drugi zakon, propis, deo podzakonskog akta, drugi pravilnik ili običaj i praksa na Kosovu koji nisu izričito sadržani u ovom Zakonu, ne primenjuju se u odnosu na organizaciju, upravljanje, rad ili nadležnost Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva. Ovaj Zakon ima prednost nad odredbama drugog zakona ili propisa koji je u suprotnosti sa njim.

5. Sekretarijat pruža podršku radu Specijalizovanih veća i pored toga obavlja sve neophodne i pomoćne poslove, uključujući upravljanje pritvorskim objektima u skladu sa odredbama ovog Zakona.

6. Sedište Specijalizovanih veća je na Kosovu. U skladu sa međunarodnim sporazumom sa državom domaćinom, sedište Specijalizovanih veća postoji i u državi domaćinu van teritorije Kosova, a može se vanredno uspostaviti i drugde ako je to neophodno u interesu ispravnog sprovođenja pravde. Specijalizovana veća imaju pravo da obezbede posebne uslove za svedočenje ili prisustvo stranaka alternativnim sredstvima, po nahođenju sudija.

7. U skladu sa međunarodnim sporazumom sa državom domaćinom, sedište Specijalizovanog tužilaštva je u državi domaćinu, ali se može uspostaviti i na Kosovu. Specijalizovano tužilaštvo može da svoj rad obavlja u sedištu koje izabere specijalizovani tužilac ili drugde, u skladu sa uslovima koji su mu potrebni da bi efikasno ispunio svoj mandat.

8. U cilju ispravnog sprovođenja pravde ili bezbednosti,

a. predsednik Specijalizovanih veća, specijalizovani tužilac, specijalizovani branilac ili zastupnik žrtava ima pravo da zatraži prebacivanje mesta suđenja, nekog dela suđenja ili neke faze ili više faza krivičnog postupka u državu domaćina, u skladu sa ovim Zakonom,

b. Specijalizovani tužilac, specijalizovani branilac, zastupnik žrtava, ili neka druga stranka ili lice koje ima subjektivnu legitimaciju na osnovu Zakona, ima pravo da podnese ili preda svaki sudski dokument, podnesak, ispravu, predlog, prijavu ili drugi predmet u sedište Specijalizovanih veća u državi domaćinu,

c. Specijalizovani tužilac ili predsedavajući sudija specijalizovanog veća Ustavnog suda ima pravo i da zatraži prebacivanje mesta u državu domaćina za specijalizovanoveće Ustavnog suda, po svom nahođenju, tako da boravi, veća i prima podneske i predloge u sedištu Specijalizovanih veća u državi domaćinu;

d. U slučaju da se zatraži promena mesta i prebacivanje postupka u državu domaćina, predsednik Specijalizovanih veća donosi upravnu odluku o prebacivanju postupka, ili nekog njegovog dela, u državu domaćina i nalaže preduzimanje svih neophodnih mera u cilju izvršenja takve odluke;

Član 4

Status i svojstvo pravnog lica

1. Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo imaju svojstvo pravnog lica sa punom pravnom sposobnošću.
2. Specijalizovana veća, Sekretarijat i Specijalizovano tužilaštvo mogu da zaključuju sporazume sa državama, međunarodnim organizacijama i drugim pravnim licima u svrhu ispunjenja svog mandata ili proširenja svog rada u skladu sa ovim Zakonom, posebno u vezi sa saradnjom, pravosudnom pomoći i izdržavanjem kazne.
3. Predsednik Specijalizovanih veća, sekretar i specijalizovani tužilac, ili ako su oni odsutni njihovi zamenici, mogu da zastupaju svoje organe i subjekte u obavljanju ili vršenju svojih dužnosti i zaključivanju neophodnih dogovora.
4. Specijalizovana većaće zatražiti saglasnost vlade Kosova pre zaključivanja međunarodnog ugovora sa trećom državom u vezi sa pravosudnom saradnjom koja bi inače morala da se ratifikuje na osnovu člana 18.Ustava.

Član 5

Izvršni mandat i rad

U skladu sa međunarodnim obavezama Republike Kosovo, svi neophodni izvršni mandati, nadležnosti i ovlašćenja potrebna za rad Specijalizovanih veća i njihovih organa, te sve odgovarajuće funkcije na osnovu ovog Zakona, delegiraju se na način predviđen Zakonom br. 04/L-274.

POGLAVLJE III

NADLEŽNOST I MERODAVNO PRAVO

Član 6

Stvarna nadležnost

1. Specijalizovana veća su nadležna nad krivičnim delima iz članova od 12. do 16, koja su u vezi sa Izveštajem Skupštine Saveta Evrope.
2. Specijalizovana veća su nadležna i nad krivičnim delima iz Poglavlja XXXII, članovi od 384 do 386, član 388, članovi od 390 do 407, Poglavlja XXXIII, članovi od 409 do 411, 415, 417, 419, 421. i Poglavlja XXXIV, članovi od 423 do 424 Krivičnog zakonika Kosova iz 2012. godine, Zakon 04/L-082, u delu u kome se odnose na njihov službeni postupak i službenike.

Član 7

Vremenska nadležnost

Specijalizovana veća imaju nadležnost nad krivičnim delima iz okvira svoje stvarne nadležnosti, a koja su izvršena između 01.01.1998. god. i 31.12.2000. god.

Član 8

Mesna nadležnost

U skladu sa mesnom nadležnošću kosovskih sudova prema krivičnim zakonima koji su bili na snazi između 01.01.1998. god. i 31.12.2000. god., Specijalizovana veća su nadležna nad krivičnim delima iz svoje stvarne nadležnosti, koja su pokušana ili izvršena na Kosovu.

Član 9

Subjektivna nadležnost

1. Specijalizovana veća imaju nadležnost nad fizičkim licima u skladu sa odredbama ovog Zakona.

2. U skladu sa aktivnom i pasivnom subjektivnom nadležnošću kosovskih sudova prema krivičnim zakonima koji su bili na snazi između 01.01.1998. god. i 31.12.2000. godine, i pored mesne nadležnosti iz člana 8., Specijalizovana veća imaju nadležnost nad licima koja su državljani Kosova/Savezne Republike Jugoslavije ili nad licima koja su izvršila krivična dela iz njihove stvarne nadležnosti nad licima koja su državljani Kosova/Savezne Republike Jugoslavije gde god da su ta krivična dela izvršena.

Član 10

Uporedna nadležnost

1. U okviru svoje nadležnosti Specijalizovana veća imaju primat nad svakim drugim sudom na Kosovu.

2. Specijalizovana veća ili specijalizovani tužilac mogu da nalože da se, u bilo kojoj fazi istrage ili postupka, njima prebaci postupak iz njihove nadležnosti koji se nalazi pred bilo kojim tužiocem ili sudom na teritoriji Kosova. Državni tužilac ili sud dužan je da Specijalizovanim većima dostavi sve i celokupne spise u vezi sa traženim predmetom. Nalog Specijalizovanih veća za prenos postupka konačnog je i obavezujućeg karaktera.

3. Zakon o sudovima, Zakon br. 03/L-199, i Zakon o nadležnosti i kompetencijama sudija i tužilaca EULEX-a na Kosovu, Zakon br. 03/L-053, ne odnose se na predmete pred Specijalizovanim većima i Specijalizovanim tužilaštvom, niti na predmete za koje je izdat nalog da budu prebačeni Specijalizovanim većima ili Specijalizovanom tužilaštvu.

Član 11

Obaveštenje o predmetima i krivičnim postupcima

Sudovi i tužioci na Kosovu dužni su da Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo blagovremeno obaveste o saznanju da postoji predmet ili da je u toku krivični postupak koji je u nadležnosti Specijalizovanih veća.

Član 12

Merodavno pravo

Specijalizovana veća primenjuju međunarodno običajno pravo i materijalno krivično pravo Kosova u onoj meri u kojoj je ono u skladu sa međunarodnim običajnim pravom, a koje je bilo na snazi u vreme kada su krivična dela izvršena, u skladu sa članom 7 stav 2 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i članom 15 stav 2 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, a koji su sadržani i zaštićeni članom 19 stav 2, članom 22 stav 2, članom 22 stav 3. i članom 33 stav 1. Ustava.

Član 13

Zločini protiv čovečnosti prema definiciji međunarodnog prava

U svrhu ovog Zakona, prema međunarodnom običajnom pravu na snazi u toku vremenske nadležnosti Specijalizovanih veća, zločini protiv čovečnosti obuhvataju bilo koju od sledećih radnji preduzetih kaodeo šireg ili sistematskog napada uperenog protiv civilnog stanovništva, uz saznanje o napadu:

- a. ubistvo,
- b. istrebljenje,
- c. porobljavanje,
- d. deportacija,
- e. zatvaranje,
- f. mučenje,
- g. silovanje, seksualno ropstvo, prisilna prostitucija, prisilna trudnoća i svaki drugi oblik seksualnog nasilja,
- h. progona političkoj, rasnoj, nacionalnoj ili verskoj osnov,
- i. prisilni nestanak lica; i
- j. drugi nehumani postupci.

Član 14

Ratni zločini prema definiciji međunarodnog prava

1. U svrhu ovog Zakona, prema međunarodnom običajnom pravu na snazi u toku vremenske nadležnosti Specijalizovanih veća, ratni zločini obuhvataju sledeće:

a. Ozbiljno kršenje ženevskih konvencija od 12.08.1949. godine, uključujući bilo koju od sledećih radnji protiv lica ili imovine zaštićene odredbama određene ženevske konvencije:

- (i) namerno ubijanje,
- (ii) mučenje ili nečovečno postupanje, uključujući biološke eksperimente,
- (iii) namerno prouzrokovanje suviše patnje, teških telesnih povreda ili narušavanje zdravlja,
- (iv) obimnarazaranja i prisvajanje imovine koje se ne može opravdati vojnom potrebom i koje su izvršene nezakonito i bezobzirno,
- (v) prisiljavanje ratnog zarobljenika ili drugog zaštićenog lica da služi u neprijateljskim snagama,
- (vi) namerno lišavanje ratnog zarobljenika ili drugog zaštićenog lica prava na pravedno i redovno suđenje,
- (vii) nezakonito proterivanje ili preseljavanje ili nezakonito zatvaranje; i
- (viii) uzimanje talaca.

b. Druga ozbiljna kršenja zakona i običaja koji važe za međunarodni oružani sukob, a priznata kao takva prema međunarodnom običajnom pravu, uključujući, između ostalog, neko od sledećih dela:

- (i) namerno usmeravanje napada protiv civilnog stanovništva ili protiv pojedinačnih civilnih lica koja nisu direktno umešana u sukobe,
- (ii) namerno usmeravanje napada na civilne objekte, tj. objekte koji nisu vojni ciljevi,
- (iii) namerno usmeravanje napada na osoblje, instalacije, materijale, jedinice ili vozila uključena u humanitarnu pomoć ili mirovnu misiju u skladu sa Poveljom Ujedinjenih nacija, sve dok imaju prava na zaštitu koja se pruža civilima ili civilnim objektima na osnovu međunarodnog prava za oružane sukobe,
- (iv) namerno započinjanje napada znajući da će takav napad prouzrokovati slučajni gubitak života ili povrede civila ili štetu na civilnim objektima ili veliku, dugotrajnu i ozbiljnu štetu po životnu sredinu koja bi očigledno bila nesrazmerna u odnosu na konkretnu i neposrednu očekivanu vojnu prednost,
- (v) napad ili bombardovanje, bilo kojim sredstvima, gradova, sela, boravišta ili građevina koji nisu branjeni i koji nisu vojni ciljevi,
- (vi) ubistvo ili ranjavanje vojnika koji je položio oružje i nemajući više sredstva za odbranu, se predao po sopstvenom izboru,
- (vii) zloupotreba zastave za primirje, zastave ili vojnog obeležja i uniforme neprijatelja ili Ujedinjenih nacija, kao i prepoznatljivih amblema ženevskih konvencija, a koja su dovela do smrti ili teških telesnih povreda,
- (viii) neposredno ili posredno preseljenje dela svog stanovništva od strane okupacione sile na teritoriju koju je ona okupirala, ili izmeštanje ili

- preseljenje celokupnog ili dela stanovništva okupirane teritorije u okviru ili izvan ove teritorije,
- (ix) namerno usmeravanje napada na verske, obrazovne, umetničke, naučne ili dobrotvorne objekte, istorijske spomenike, bolnice i mesta gde se sakupljaju bolesni i ranjeni, pod uslovom da nisu vojni ciljevi,
 - (x) podvrgavanje lica koja su pod vlašću neprijateljske strane fizičkom sakaćenju ili medicinskim ili naučnim eksperimentima bilo kakve vrste, a koji nisu opravdani medicinskim, stomatološkim ili bolničkim lečenjem te osobe niti su izvedeni u njegovom interesu, a mogu da prouzrokuju smrt ili ozbiljno ugrožavanje zdravlja te osobe ili osoba,
 - (xi) ubistvo ili ranjavanje lica koja pripadaju neprijateljskom narodu ili armiji, na podmukao način,
 - (xii) izjava da se prema neprijatelju neće postupati s milošću,
 - (xiii) uništavanje ili oduzimanje imovine neprijatelja, izuzev ako je takvo uništavanje ili oduzimanje imovine neizbežno za potrebe rata,
 - (xiv) objava ukidanja, prestanka ili neprihvatanja pred sudom prava i učešća državljana neprijateljske strane,
 - (xv) primoravanje državljana neprijateljske strane da učestvuju u ratnim operacijama usmerenim protiv njihove zemlje, čak iako su bili u službi zaraćene strane pre početka rata,
 - (xvi) pljačkanje grada ili mesta, čak i kada su ista zauzeta napadom,
 - (xvii) upotreba otrova ili sredstava koje u sebi sadrže otrovne supstance,
 - (xviii) upotreba zagušljivaca, otrovnih ili drugih gasova, kao isličnih tečnosti, materijala ili sprava,
 - (xix) korišćenje municije koja se lako rasprskava i širi u ljudskom telu, kao što su meci sa čvrstom čaurom koja ne pokriva u celosti sredinu metka i/ili je pokrivena ali sa zasecima,
 - (xx) upotreba oružja, projektila, materijala i metoda ratovanja koji su takve prirode da uzrokuju površinsku povredu ili nepotrebnu patnju, ili koji svojstveno bez razlike krše međunarodno pravo u oružanom sukobu, ako je upotreba takvog oružja, projektila, materijala i metoda ratovanja priznata kao nezakonita po međunarodnom običajnom pravu,
 - (xxi) povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci,
 - (xxii) silovanje, seksualno ropstvo, prisiljavanje na prostituciju, prisilna trudnoća, prisiljavanje na sterilizaciju, ili neki drugi oblik seksualnog nasilja koji takođe predstavlja ozbiljno kršenje ženevskih konvencija,
 - (xxiii) iskorišćavanje prisustva civila ili drugog zaštićenog lica da se određena mesta, oblasti ili vojne snage zaštite od vojnih operacija,
 - (xxiv) namerno usmeravanje napada na objekte, materijal, medicinske jedinice i transport, i na službenike koji koriste prepoznatljive ambleme Ženevske konvencije u skladu sa međunarodnim pravom,
 - (xxv) namerno izgladnjavanje civila kao metod ratovanja uskraćivanjem istima predmeta koji su neophodni za njihovo preživljavanje, uključujući namerno sprečavanje deljenja pomoći kako je predviđeno Ženevskim konvencijama,
 - (xxvi) regrutovanje ili upisivanje dece mlađe od petnaest godina u nacionalne oružane snage ili njihovo korišćenje za aktivno učešće u neprijateljstvima.

c. U slučaju oružanog sukoba koji nije međunarodnog karaktera, ozbiljna kršenja člana 3 zajedničkog za četiri Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine, uključujući bilo koje od sledećih dela izvršenih nad licima koja ne učestvuju aktivno u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili svoje oružje i one koji su onesposobljeni za borbu usled bolesti, ranjavanja, pritvora ili drugog razloga:

- i) nasilje nad životom i telom, naročito sve vrste ubistava, sakaćenja, svirepog postupanja i mučenja,
- ii) povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivo i ponižavajuće postupanje,
- iii) uzimanje talaca,
- iv) Izricanje kazni i izvršavanje smrtne kazne bez prethodnog suđenja od strane redovnog ustanovljenog suda i praćenog svim sudskim garancijama koja se opšte smatraju neophodnim.

d. Druga ozbiljnegovrede zakona i običaja koji važe za oružane sukobe koji nisu međunarodnog karaktera, a koji su priznati kao takvi u međunarodnom običajnom pravu, uključujući, između ostalog, neko od sledećih dela:

- i) namerno usmeravanje napada na civilno stanovništvo kao takvo ili na pojedinačne civile koji ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima,
- ii) namerno usmeravanje napada na objekte, materijal, medicinske jedinice i transport, i na službenike koji koriste prepoznatljive ambleme Ženevske konvencije u skladu sa međunarodnim pravom,
- iii) Namerno usmeravanje napada na osoblje, instalacije, materijal, jedinice ili vozila uključena u humanitarnu pomoć ili mirovnu misiju u skladu sa Poveljom Ujedinjenih nacija, sve dok imaju prava na zaštitu koja se pruža civilima ili civilnim objektima na osnovu međunarodnog prava za oružane sukobe,
- iv) namerno usmeravanje napada na verske, obrazovne, umetničke, naučne ili dobrotvorne objekte, istorijske spomenike, bolnice i mesta gde se sakupljaju bolesni i ranjeni, pod uslovom da nisu vojni ciljevi,
- v) pljačkanje grada ili mesta, čak i kada su ista zauzeta napadom,
- vi) silovanje, seksualno ropstvo, prisiljavanje na prostituciju, prinudna trudnoća, prisiljavanje na sterilizaciju, i neki drugi oblik seksualnog nasilja koji takođe predstavlja ozbiljno kršenje člana 3 koji je zajednički za četiri Ženevske konvencije,
- vii) regrutovanje ili upisivanje dece mlađe od petnaest godina u nacionalne oružane snage ili njihovo korišćenje za aktivno učešće u neprijateljstvima,
- viii) naređivanje preseljenja civilnog stanovništva iz razloga koji se tiču sukoba, izuzev ako se radi o bezbednosti civila ili ako neizbežni vojni razlozi to zahtevaju,
- ix) ubistvo ili ranjavanje lica koja pripadaju neprijateljskom narodu ili armiji, na podmukao način,
- x) objava da se prema neprijatelju neće postupati s milošću,
- xi) Podvrgavanje lica koja su pod vlašću neprijateljske strane fizičkom sakaćenju ili medicinskim ili naučnim eksperimentima bilo kakve vrste, a koji nisu opravdani medicinskim, stomatološkim ili bolničkim

- xii) lečenjem te osobe niti su izvedeni u njegovom interesu, a mogu da prouzrokuju smrt ili ozbiljno ugrožavanje zdravlja te osobe ili osoba, uništavanje ili oduzimanje imovine neprijatelja, izuzev ako je takvo uništavanje ili oduzimanje imovine apsolutno neophodno za potrebe sukoba,
- xiii) upotreba otrova ili sredstava koje u sebi sadrže otrovne supstance,
- xiv) upotreba zagušljivaca, otrovnih ili drugih gasova, kao i sličnih tečnosti, materijala ili sprava
- xv) Korišćenje municije koja se lako rasprskava i širi u ljudskom telu, kao što su meci sa čvrstom čaustom koja ne pokriva u celosti sredinu metka i/ili je pokrivena ali sa zasecima.

2. Član 14 stav (1) tačka (c) i tačka (d) primenjuju se na oružane sukobe koji nisu međunarodnog karaktera, a ne primenjuju se na situacije unutrašnjih nemira i napetosti, kao što su pobune, pojedinačni i sporadični dela nasilja ili druga dela sličnog karaktera. Primenjuju se na oružane sukobe koji se odvijaju na teritoriji države u kojoj postoji produženi oružani sukob između organa vlasti i organizovanih oružanih grupa ili između takvih grupa.

Član 15 **Druga krivična dela prema zakonima Kosova**

1. U zavisnosti od člana 12, u skladu sa Uredbom UNMIK-a 1999/24, sa izmenama i dopunama u Uredbi UNMIK-a 2000/59, materijalni krivični zakoni koji su bili na snazi na Kosovu u toku vremenske nadležnosti Specijalizovanih veća jesu:

- a. Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (1976); i
- b. Krivični zakon Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo (1977); ili
- c. Bilo koji blaži materijalni krivični zakon koji je bio na snazi između 1989. god. i jula 1999/27.10.2000. god.

2. Poglavlje XXXII, članovi 384-386, 388, 390-407, Poglavlje XXXIII, članovi 409-411, 415, 417, 419, 421, i Poglavlje XXXIV, članovi 423-424 Krivičnog zakonika Kosova iz 2012. godine, Zakon 04/L-082 primenjuju se na službeni postupak i službenike Specijalizovanih veća, Sekretarijata i Specijalizovanog tužilaštva. Specijalizovana veća su nadležna nad ovim krivičnim delima samo ako odnose na njihove službene postupke i službenike.

Član 16 **Individualna krivična odgovornost**

1. Za krivična dela od člana 13 do člana 14,

- a. lice koje je planiralo, podsticalo, naredilo, izvršilo ili na drugi način pomoglo i podržalo planiranje, pripremu ili izvršenje takvog krivičnog dela individualno je odgovorno za to krivično delo,

- b. Službeni položaj optuženog lica, uključujući šefa države ili vlade ili odgovornog vladinog zvaničnika, ne oslobađa ga od krivične odgovornosti niti umanjuje kaznu,
- c. Činjenica da je neko delo ili propust izvršio podređeni ne oslobađa od krivične odgovornosti njegovog nadređenog ako je znao ili imao razloga da zna da će podređeni izvršiti takva dela ili da ih je izvršio, a nadređeni nije preduzeo neophodne i razumne mere da spreči takva dela ili kazni njihovog izvršioca,
- d. Činjenica da je optuženo lice postupalo u skladu sa naredbom vlade ili nadređenog ne oslobađa ga od krivične odgovornosti, ali se može uzeti u obzir za ublažavanje kazne ako Specijalizovana veća utvrde da je to u interesu pravde.

2. Za krivična dela iz člana 15 stav (1), primenjuju se zakoni Kosova koji se odnose na individualnu krivičnu odgovornost, a koji su bili na snazi u vreme kada su izvršena krivična dela.

3. Za krivična dela iz člana 15 stav 2, primenjuju se odredbe o individualnoj krivičnoj odgovornosti sadržane u članovima 8-10, 17, 21-24, 27-40. Krivičnog zakonika Kosova iz 2012. godine, Zakon br. 04/L-082.

Član 17 **Non-bis-in-idem**

U skladu sa članom 34 Ustava Republike Kosovo,

- a. nikome se neće suditi pred drugim sudom na Kosovu za dela za koja mu je već suđeno pred Specijalizovanim većima,
- b. nikome se neće suditi pred Specijalizovanim većima za dela za koja mu je suđeno pred nekim sudom na Kosovu,
- c. nikome se neće suditi pred Specijalizovanim većima za dela za koja mu je već suđeno pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine („MKSJ“).

Član 18 **Amnestija**

Nadležnost Specijalizovanih veća ne može biti predmet amnestije date na osnovu člana 65. stav 15. Ustava. Amnestija data za međunarodno krivično delo, krivično delo koje je dovelo do teških telesnih povreda ili smrti, ili krivično delo iz člana 15. stav 2, ako je u nadležnosti Specijalizovanih veća, ne predstavlja zabranu za krivično gonjenje ili kažnjavanje.

POGLAVLJE IV PRAVILNIK O POSTUPKU I DOKAZIMA

Član 19

Pravilnik o postupku i dokazima

1. Pravilnik o postupku i dokazima za vođenje postupaka pred Specijalizovanim većima usvajaju sudije Specijalizovanih većana plenarnoj sednici što je pre moguće nakon izbora i stavljanja nalistu međunarodnih sudija. Sudije specijalizovanog veća Ustavnog suda ne učestvuju u usvajanju Pravilnika.
2. Pravilnik o postupku i dokazima odražava najviše standarde međunarodnog prava ljudskih prava, uključujući Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, sa ciljem da se obezbedi pravično i ekspeditivno suđenje uzimajući u obzir karakter, mesto i osobenosti postupaka koji se vode pred Specijalizovanim većima. Prilikom utvrđivanja svog Pravilnika o postupku i dokazima, Specijalizovana veća se rukovode Zakonom o krivičnom postupku Kosova iz 2012. godine, Zakon br. 04/L-123.
3. Pravilnik o postupku i dokazima mora biti u skladu sa ovim Zakonom, posebno sa članovima od 21 do 23 kojima se štite prava optuženih, žrtava i svedoka. Posebne mere se predviđaju u slučaju učešća maloletnika, ugroženih svedoka i žrtava seksualnog nasilja i nasilja po osnovu roda.
4. Pravilnik o postupku i dokazima mogu da menjaju i dopunjuju sudije na plenarnoj sednici nakon obavljenih konsultacija sa specijalizovanim tužiocem i sekretarom koji zastupa interese odbrane i žrtava. Sekretar ima pravo da u tu svrhu obavi konsultacije sa nezavisnim predstavničkim telom specijalizovanih branilaca.
5. Nakon usvajanja ili izmena i dopuna, usvojeni Pravilnik ili izmene i dopune Pravilnika prosleđuju se specijalizovanom veću Ustavnog suda, kojejima trideset (30) dana da pregleda Pravilnik ili izmene i dopune radi provere usaglašenosti sa Poglavljem II, uključujući član 55 Ustava. U slučaju da specijalizovano veće Ustavnog suda utvrdi da ne postoji usaglašenost sa Ustavom, odluka o tome se šalje sudijama na plenarnu sednicu radi postupanja u vezi sa datom odredbom ili odredbama. Sudije specijalizovanog veća Ustavnog suda ne učestvuju u tom postupanju.
6. Specijalizovana veća usvajaju interna pravila, pravilnike i uputstva za rad, koja su neophodna za njihovo ispravno funkcionisanje, bezbednost ili pravičnost postupaka ili radi davanja pravne snage odredbama ovog Zakona.

Član 20

Službeni i radni jezici

Službeni jezici Specijalizovanih većā i Specijalizovanog tužilaštva su albanski, srpski i engleski. Po stupanju na dužnost, predsednik Specijalizovanih većā, sekretar i specijalizovani tužilac ponaosob odlučuju koji će jezik u službenoj upotrebi koristiti za vršenje svog mandata. U svakom postupku, sudijaza prethodni postupak ili veće sudija ima pravo da odluči, po nahođenju i uz puno poštovanje prava optuženog, koji će jezik biti radni za dati postupak.

Član 21 **Prava optuženog**

1. Sva lica su jednaka pred Specijalizovanim većima.
2. Optuženi, prilikom utvrđivanja optužbi protiv njega, ima pravo na pravično i javno saslušanje, u zavisnosti od člana 23 ovog Zakona i mera koje nalože Specijalizovana veća za zaštitu žrtava i svedoka.
3. Optuženi se smatra nevinim dok se ne dokaže njegova krivica van svake sumnje, u skladu sa odredbama ovog Zakona.
4. Optuženi, prilikom utvrđivanja optužbi protiv njega na osnovu ovog Zakona ima pravo na sledeće međusobno ravnopravne minimalne garancije:
 - a. da blagovremeno i detaljno bude obavešten na jeziku koji razume o prirodi i razlogu za optužbu protiv njega,
 - b. da blagovremeno bude obavešten o svojim pravima u skladu sa zakonom,
 - c. da dobije odgovarajuće vreme i uslove za pripremu odbrane i da komunicira sa specijalizovanim braniocem po svom izboru,
 - d. da mu se sudi u razumnom roku,
 - e. da mu se sudi u njegovom prisustvu i da se brani preko specijalizovanog branioca po svom izboru; da bude obavešten, ako nema pravnu pomoć, o tom pravu; i da mu se dodeli specijalizovani branilac, u slučaju kada interes pravde to zahteva, i bez obavezeda ga plati ako nema dovoljna sredstva da to čini,
 - f. da ispita, ili da se za njega ispituju, svedoci protiv njega, te da mu se omogući prisustvo i ispitivanje svedoka u njegovukoristima pod istim uslovima kao i za svedoke protiv njega,
 - g. da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razume ili govori jezik koji se koristi u Specijalizovanim većima; i
 - h. da ne bude primoran da svedoči protiv sebe ili da prizna krivicu.
5. Optuženi nema pravo da se sam brani bez pravnog zastupnika (obavezno zastupanje) u sledećim okolnostima:
 - a. tokom saslušanja radi određivanja sudskog pritvora i sve vreme dok se nalazi u sudskom pritvoru,
 - b. Od trenutka podizanja optužnice, ako je protiv njega podignuta optužnica za krivično delo za koje je zaprećena kazna zatvora u trajanju od najmanje deset (10) godina; i

- c. U svim slučajevima kada optuženi traži da zaključi sporazum o priznanju krivice za krivično delo za koje je zaprećena kazna zatvora u trajanju od jedne (1) godine ili više.

6. Svi materijalni i relevantni dokazi ili činjenice u posedu Specijalizovanog tužilaštva u korist ili protiv optuženog stavljaju se na raspolaganje optuženom pre početka i u toku postupka, osim u slučajustriktno neophodnih ograničenja i kada se primenjuju neophodne mere radi zaštite ravnoteže strana.

Član 22 **Prava žrtava**

1. Žrtva je fizičko lice koje je lično pretrpelo štetu, uključujući fizičku, mentalnu ili materijalnu štetu, kao neposrednu posledicu krivičnog dela u nadležnosti Specijalizovanih veća. Učešće žrtve u Specijalizovanim većima ne predstavlja zabranu svedočenja u svojstvu svedoka pred Specijalizovanim većima.

2. Ako se žrtva ne prijavi za učešće u postupku pred Specijalizovanim većima, ili ako nije prihvaćena kao učesnik ili utvrđena kao žrtva na osnovu ovog Zakona, to joj ne ograničava prava na osnovu drugih zakona ili posredstvom drugih mehanizama za nadoknadu štete na Kosovu.

3. U krivičnom postupku pred Specijalizovanim većima žrtve imaju lični interes i pravo da budu obaveštene, da im se prizna status i da dobiju naknadu štete. Pravilnik o postupku i dokazima Specijalizovanih veća sadrži odredbe o razumnoj naknadi štete žrtvama od strane optuženog koji prizna krivicu ili koji je oglašen krivim za krivično delo ili krivična dela koja su neposredno uzrokovala štetu žrtvama. Takođe, utvrđuje se sadržaj i postupak podnošenja i prihvatanja prijave za učešće u postupku i prijavljivanje štete.

4. U toku sudskog postupka, žrtve koje učestvuju čine jednu grupu, izuzev ako pretresni panel naloži da se podele u više od jedne grupe, uključujući, po potrebi, jednu grupu za žrtve seksualnog nasilja i nasilja po osnovu roda.

5. Služba za učešće žrtava pri Sekretarijatu obezbeđuje pomoć i pravno zastupanje grupama žrtava preko zastupnika žrtava. Žrtve ne mogu imati drugog zastupnika niti zastupati same sebe. Pored toga, Služba za učešće žrtava može žrtvama da daje savete i pruža druge usluge u vezi sa radom Specijalizovanih veća, po potrebi.

6. Specijalizovana veća mogu da dozvole predstavke zastupnika žrtava u ime žrtava u toku prethodnog postupka i postupka suđenja, kako je predviđeno Pravilnikom o postupku i dokazima, kada se radi o ličnim interesima žrtava i samo ako to nije na štetu ili suprotno pravima optuženog.

7. Pretresni panel u svojoj presudi, bilo na zahtev ili po sopstvenom nahođenju u izuzetnim okolnostima, može da uvrsti i odluku o obimu i visini štete, gubitka ili oštećenja žrtava ili u vezi sa žrtvama, i dužan je da navede načela po kojima postupa. Međutim, ako bi se takvom odlukom neopravdano odužio krivični postupak, pretresni panel može svoju odluku da ograniči na identitet žrtava krivičnih dela utvrđenog u presudi.

8. U slučaju da pretresni panel ili panel Apelacionog suda Specijalizovanih veća donese presudu kojom se optuženi oglašava krivim za krivično delo, panel može da odredi konkretnu odgovarajuću naknadu, te da neposredno naloži optuženom da se ona isplati žrtvama ili u odnosu na žrtve, kolektivno ili pojedinačno.

9. Po potrebi, Specijalizovana veća mogu da žrtve upute na parnični postupak pred drugim sudovima na Kosovu.

10. U slučaju da pretresni panel ili panel Apelacionog suda Specijalizovanih veća donese presudu kojom se optuženi oglašava krivim za krivično delo, sekretar može da, na zahtev zastupnika žrtava, nadležnim organima bilo koje države ili neposredno žrtvama, dostavi overeni primerak presude kojom se optuženi oglašava krivim za krivično delo i odluku iz presude o žrtvama te o šteti koja je naneta žrtvama ako je utvrđena.

11. Pre donošenja odluke iz ovog člana, pretresni panel može da zatraži i dužno je da uzme u obzir predstavke u ime optuženog, žrtava i drugih zainteresovanih lica ili zainteresovanih država.

Član 23

Zaštita žrtava i svedoka

1. Pravilnikom o postupku i dokazima Specijalizovanih veća predviđa se zaštita žrtava i svedoka, uključujući bezbednost, fizičko i psihičko blagostanje, dostojanstvo i privatnost istih. Takve zaštitne mere obuhvataju, između ostalog, mere utvrđene članovima od 221 do 226. Krivičnog zakonika Kosova, Zakon br. 04/L-123, članovima od 5 do 13 Zakona o zaštiti svedoka, Zakon br. 04/L-015, vođenje postupka *in camera*, predočavanje dokaza elektronskim ili drugim posebnim sredstvima, te zaštitu identiteta.

2. Posebne odredbe se unose u Pravilnik o postupku i dokazima radi obezbeđivanja zaštite za ugrožene svedoke, uključujući žrtve seksualnog nasilja i nasilja po osnovu roda, i decu. Takva zaštita se primenjuje u toku postupka u slučaju žrtava seksualnog nasilja i nasilja po osnovu roda, ili dece svedoka ili žrtava. Sudija ili panel ima pravo da odbije takve zaštitne mere za žrtve seksualnog nasilja i nasilja po osnovu roda, ili za decu svedoke ili žrtve, isključivo nakon što pažljivo razmotri sve okolnosti, naročito okolnosti žrtve, i utvrdi da takve mere nisu neophodne. Zastupnik žrtava može da podnese predstavke sudiji za prethodni postupak, panelu ili specijalizovanom tužiocu u vezi sa odgovarajućim zaštitnim merama za svedoke koji svedoče pred Specijalizovanim većima.

3. Služba za pružanje zaštite i podrške žrtvama može da podnese predstavke sudiji za prethodni postupak, panelu ili specijalizovanom tužiocu u vezi sa odgovarajućim zaštitnim merama, merama bezbednosti, savetovanjem i pomoći za svedoke pre, u toku i posle svedočenja pred Specijalizovanim većima.

4. Specijalizovana veća, Sekretarijat i specijalizovani tužilac mogu da zatraže pomoć na osnovu člana 32 Zakona o zaštiti svedoka, Zakon br. 04/L-015 ili na osnovu drugog

modaliteta koji je predviđen zakonom, dogovorima zaključenim na osnovu člana 4. ili međunarodnih sporazuma.

POGLAVLJE V ORGANIZACIJA, STRUKTURA I NADLEŽNOST

Član 24

Organizacija Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva

1. Specijalizovana veća se sastoje od sledećih organa:
 - a. Veća, koja obuhvataju veće Osnovnog suda, veće Apelacionog suda, veće Vrhovnog suda i veće Ustavnog suda; i
 - b. Sekretarijat, koji obuhvata Službu odbrane, Službu za učešće žrtava, Službu za pružanje zaštite i podrške svedocima, Jedinicu za upravljanje pritvorom i Službu ombudsmana.
2. Specijalizovano tužilaštvo koje preuzima mandat i osoblje Specijalne istražne radne grupe („SIRG“), nezavisna je služba za istragu i krivično gonjenje krivičnih dela u nadležnosti Specijalizovanih veća.

Član 25

Sastav veća

1. U zavisnosti od člana 33, veća imaju sledeći sastav:
 - a. Sudije pojedinci koji po potrebi obavljaju dužnosti sudije za prethodni postupak;
 - b. Pretresni paneli sastavljeni od troje (3) sudija i jednog (1) rezervnog sudije;
 - c. Paneli Apelacionog suda sastavljena od troje (3) sudija;
 - d. Paneli Vrhovnog suda sastavljena od troje (3) sudija;
 - e. Paneli Ustavnog suda sastavljena od troje (3) sudija; i
 - f. Sudije pojedinci koji po potrebi obavljaju druge dužnosti predviđene ovim Zakonom.
2. U slučaju postupka iz člana 15 stav 2. krivična dela koja nisu okvalifikovana kao teška krivična dela iz člana 22 Krivičnog zakonika Kosova, Zakon br. 04/L-123, pretresni panel može da se sastoji od sudije pojedinca.
3. Pravilnik o raspoređivanju sudija Specijalizovanih veća sa liste međunarodnih sudija usvajaju na plenarnoj sednici sudije Specijalizovanih veća što je pre moguće nakon izbora i stavljanja na listu.

Član 26

Lista međunarodnih sudija

1. Lista nezavisnih međunarodnih sudija utvrđuje se u skladu sa postupkom iz člana 28 („lista međunarodnih sudija“).
2. Sudije dolaze u sedište Specijalizovanih veća samo po potrebi na zahtev predsednika Specijalizovanih veća kada je njihovo prisustvo neophodno radi obavljanja poverenih im dužnosti. U meri u kojoj je to moguće i po odluci predsednika Specijalizovanih veća, dužnosti se mogu obavljati i na daljinu.
3. Sudije ne primaju naknadu niti druge koristi zato što su na listi.
4. Sudije na listi dužne su da se uzdrže od delatnosti koje mogu sprečiti da ih predsednik Specijalizovanih većarasporedi na dužnosti sudijeSpecijalizovanih veća.
5. Lista međunarodnih sudija sadrži troje ustavnih sudija,koji mogu biti raspoređeni da rešavaju po zahtevu upućenom specijalizovanom veću Ustavnog suda („sudije specijalizovanog veća Ustavnog suda“), i jednog rezervnog ustavnog sudiju.

Član 27

Kvalifikacije sudija Specijalizovanih veća

1. Sudije Specijalizovanih veća su lica visokog moralnog karaktera, koja su nepristrasna, poseduju integritet i kvalifikacije potrebne u njihovim državama za postavljanje na najviše sudske položaje. Sudije su nezavisne u obavljanju svojih dužnosti i ne prihvataju niti traže uputstva ni od jedne vlade niti nekog drugog izvora. Sudije Specijalizovanih veća imaju priznatu stručnost u oblasti krivičnog prava i postupka, ili u relevantnim poljima međunarodnog prava i ustavnog prava, po potrebi, te poseduju obimno sudijsko, tužilačko ili branilačko iskustvo u međunarodnim ili domaćim krivičnim postupcima.
2. U opštem sastavljanju liste međunarodnih sudija za Specijalizovana veća, posebna pažnja se poklanja priznatoj stručnosti i sudskom iskustvu sudija iz oblasti krivičnog prava i postupka, međunarodnog prava i ustavnog prava, po potrebi.
3. Sudije moraju tečno govoriti engleski jezik.

Član 28

Imenovanje sudija

1. Nezavisna komisija za izbor („Komisija za izbor“) odgovorna je za ocenu kandidata za položaj sudije i izbor sudija za stavljanje na listu međunarodnih sudija, kao i za davanje preporuka za izbor predsednika i potpredsednika Specijalizovanih veća.
2. Komisija za izbor se sastoji od tri međunarodna člana, s tim da su najmanje dva člana međunarodne sudije sa velikim iskustvom iz oblasti međunarodnog krivičnog prava. Jedan od međunarodnih sudija vrši dužnost predsedavajućeg Komisije.

3. Nakon razmatranja kvalifikovanih kandidata, obavljenog razgovora i ocenjivanja onih koji se smatraju najpogodnijim, Komisija za izbor finalizuje spisak sa imenima kandidata koje preporučuje za položaj sudije Specijalizovanih veća. Komisija za izbor odluku donosi većinom glasova svojih članova. Komisija za izbor spisak prosleđuje šefu Misije Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike EU („Organ za imenovanje“) u svojstvu preporuke za postavljanje sudija Specijalizovanih veća na listu međunarodnih sudija.

4. Preporuke nezavisne komisije za izbor, koju Organ za imenovanje formira pre stupanja na snagu ovog Zakona za ove potrebe i u skladu sa ovim načelima, mogu se isto prihvatiti. Organ za imenovanje postavlja na dužnost sudije Specijalizovanih veća lica sa spiska Komisije za izbor, i stavlja ih na listu za ceo period postojanja Specijalizovanih veća.

Član 29 **Upražnjena mesta na listi**

Broj sudija na listi međunarodnih sudija održava se na određenom nivou koji obezbeđuje efikasan i delotvoran rad Specijalizovanih veća. U slučaju da se broj sudija na listi smanji ispod datog nivoa, upražnjena mesta se popunjavaju na način kako je predviđeno u članovima od 26 do 28 za imenovanje sudija Specijalizovanih veća i njihovo stavljanje na listu.

Član 30 **Ovlašćenja i status sudija**

1. Sudija Specijalizovanih veća ima ovlašćenja i obavezu da obavlja sudske funkcije na osnovu ovog Zakona u postupcima pred Specijalizovanim većima u koje je raspoređen u skladu sa modalitetima predviđenim u ovom Zakonu.

2. Za akta o kojima odlučuju sudije Specijalizovanih veća, a koja se donose na osnovu ovog Zakona, potrebna je apsolutna većina sudija Specijalizovanih veća.

3. Ako je sudija sa liste raspoređen da postupa u prethodnom postupku, suđenju, fazi postupka pred Apelacionim sudom ili Vrhovnim sudom, ili da odlučuje o ustavnom pitanju u skladu sa članom 33, angažuje se na period od četiri godine ili do okončanja faze postupka u koju je raspoređen, ako se faza okonča pre.

4. Predsednik Specijalizovanih veća bira se na period od četiri godine, i može biti reizabran.

5. Izuzev predsednika Specijalizovanih veća, sudije koje su raspoređene u Specijalizovana veća uživaju jednak status i uslove službe u toku perioda angažovanja u poslovima Specijalizovanih veća.

6. Uslovi službe sudija tokom svakog dana vršenja dužnosti u Specijalizovanim većima u skladu su sa članom 30 stav 5 i međunarodnim standardima nezavisnosti.

Član 31

Nezavisnost sudija

1. Sudije Specijalizovanih veća nezavisne su u vršenju svojih dužnosti. Sudije odlučuju u predmetima pred Specijalizovanim većima u ličnom svojstvu.
2. Bez obzira na to jesu li izabrane sa liste ili ne, sudije ne upuštaju ni u jednu delatnost koja bi mogla da se kosi sa njihovim sudskim funkcijama ili dovede u pitanje njihovu nezavisnost.
3. Ako je postavljen na dužnost na osnovu člana 30 stav 3 sudija ne može obavljati drugu delatnost u svojstvu zanimanja.
4. Nijedan sudija ne može biti razrešen dužnosti sem ukoliko druge sudije, apsolutnom većinom, ne utvrde da više ne ispunjava uslove iz člana 27 i člana 31 U slučaju kada se radi o sudiji pojedincu, on ne učestvuje u donošenju te odluke.

Član 32

Imenovanje i funkcije predsednika i potpredsednika Specijalizovanih veća

1. Na osnovu preporuke Komisije za izbor, Organ za imenovanje imenuje na puno radno vreme predsednika Specijalizovanih veća iz redova sudija Specijalizovanih veća. Predsednik Specijalizovanih veća predsedava panelu Vrhovnog suda čiji je član.
2. Ukoliko mesto predsednika Specijalizovanih veća postane upražnjeno, novi predsednik se bira apsolutnom većinom sudija Specijalizovanih veća iz redova sudija Specijalizovanih veća.
3. Predsednik Specijalizovanih veća odgovoran je za sudsku upravu Specijalizovanih veća i vrši druge dužnosti koje su mu date u nadležnost ovim Zakonom.
4. Na osnovu preporuke Komisije za izbor, Organ za imenovanje takođe bira potpredsednika Specijalizovanih veća iz redova sudija Specijalizovanih veća. Potpredsednik se raspoređuje sa liste i preuzima dužnosti predsednika Specijalizovanih veća u odsustvu ili sprečenosti predsednika da postupa. Pored toga, potpredsednik Specijalizovanih veća odgovoran je za druge poslove koji su mu dati u nadležnost ovim Zakonom. Ukoliko mesto potpredsednika postane upražnjeno, novi potpredsednik Specijalizovanih veća bira se apsolutnom većinom sudija Specijalizovanih veća iz redova sudija Specijalizovanih veća.

Član 33

Raspoređivanje sudija i sastav panela

1. Predsednik Specijalizovanih veća raspoređuje sudije sa Spiska u skladu sa Pravilnikom o raspoređivanju sudija Specijalizovanih veća, usvojenom na osnovu člana 25. stav 3, i to:
 - a. nakon podizanja optužnice u skladu sa članom 38. stav 4, sudiju koji će vršiti dužnosti sudije za prethodni postupak, kako je predviđeno članom 39. Dužnosti sudije za prethodni postupak prestaju po isteku 30 dana od dana formiranja pretresnog panela, izuzev ako je isti uključen u postupak za koji je predviđeno trajanje duže od 30 dana, u kom slučaju, dužnosti istog prestaju po završetku datog postupka;

- b. u pretresni panel, uključujući rezervnog sudiju, ili sudiju pojedinca za suđenje u slučajevima iz člana 25 stav 2 (panel sastavljen od sudije pojedinca), odmah po donošenju odluke o preliminarnim podnescima, uključujući i prigovor na optužnicu i nadležnost, i čim je predmet spreman za suđenje, ali najkasnije 30 dana pre dana utvrđenog za početak suđenja, ili kada se predmet vrati sudskom veću na ponovno suđenje. Raspoređivanje sudije ili sudija pretresnog panela prestaje na dan kada se formira panel Apelacionog suda za rešavanje žalbe na presudu istog, ili kada rok za žalbu istekne bez izjavljivanja žalbe, izuzev ako je pretresni panel istovremeno uključen u drugi postupak, u kom slučaju dužnosti sudija prestaju po okončanju tog postupka.
- c. panel Apelacionog suda, odmah po podnošenju podneska za interlokutornu žalbu na odluku sudije za prethodni postupak ili pretresnog panela na osnovu člana 45 stav 1, prihvatanju interlokutorne žalbe na osnovu člana 45 stav 1 ili po podnošenju obaveštenja o žalbi na presudu pretresnog panela u skladu sa članom 46. Raspoređivanje sudija u panel Apelacionog suda prestaje dan nakon što panel Apelacionog suda donese svoju presudu, izuzev ako je panel Apelacionog suda istovremeno uključen u drugi postupak, u kom slučaju dužnosti sudija prestaju po okončanju tog postupka.
- d. u panel Vrhovnog suda, odmah po podnošenju obaveštenja o žalbi na drugostepenu presudu panel Apelacionog suda ili zahteva za vanredni pravni lek, u skladu sa članom 47 odnosno članom 48. Raspoređivanje sudija u panel Vrhovnog suda prestaje dan nakon što panel Vrhovnog suda donese svoju presudu, izuzev ako je panel Vrhovnog suda istovremeno uključeno u drugi postupak, u kom slučaju dužnosti sudija prestaju po okončanju tog postupka.

2. Nezavisno od stava 1, predsednik Specijalizovanih veća može da sa liste rasporedi i sudiju pojedinca u skladu sa Pravilnikom o raspoređivanju sudija usvojenim u skladu sa članom 25 stav 3 za rešavanje pitanja za koja je, prema mišljenju predsednika Specijalizovanih veća, potrebno raspoređivanje sudije pored sudije za prethodni postupak (panel sastavljen od sudije pojedinca). Raspoređivanje na osnovu ovog stava privremenog je karaktera i prestaje odmah nakon rešavanja pitanja zbog kojeg je sudija raspoređen.

3. Nakon što je zahtev upućen specijalizovanom veću Ustavnog suda, predsednik Specijalizovanih veća raspoređuje troje sudija specijalizovanog veća Ustavnog suda u panel Ustavnog suda. Ukoliko jedan od ovih sudija nije dostupan, predsednik Specijalizovanih veća raspoređuje rezervnog ustavnog sudiju. Raspoređivanje sudija u panel Ustavnog suda prestaje na dan kada ono donese presudu/mišljenje, izuzev ako je istovremeno uključeno u drugi postupak, u kom slučaju dužnosti sudija prestaju po okončanju tog postupka.

4. Nakon što je raspoređen na mesto sudije za prethodni postupak ili u panel za određeni predmet, sudija ne može da bude član drugog panel u drugoj fazi istog predmeta.

5. U slučaju povrede člana 15 stav 2 ovog Zakona dok sudija rešava u određenom predmetu, on se izuzima iz krivičnog postupka koji proistekne iz te povrede. Sudija nastavlja da u svom prvobitnom svojstvu rešava u prvobitnom krivičnom postupku.

6. Predsednik Specijalizovanih veća predsedava panelu Vrhovnog suda čiji je član. Ako je predsednik Specijalizovanih veća izuzet od suđenja u određenom predmetu ili ako ima drugi

valjani razlog da ne učestvuje u panelu Vrhovnog suda u određenom predmetu, predsednik raspoređuje drugog sudiju u skladu sa Pravilnikom o raspoređivanju sudija Specijalizovanih veća usvojenim na osnovu člana 25 stav 2, koji ga menja u tom panelu. U tom slučaju, sudije panela Vrhovnog suda biraju predsedavajućeg iz svojih redova.

7. Ako su sudije raspoređene u pretresni panel ili panel Apelacionog suda, oni biraju predsedavajućeg iz svojih redova.

8. Zakon o nadležnosti i kompetencijama sudija i tužilaca EULEX-a na Kosovu, Zakon br. 03/L-053, Zakon o sudovima, Zakon br. 03/L-199 i relevantna uputstva se ne primenjuju na predmete pred Specijalizovanim većima. Zakon o Ustavnom sudu, Zakon br. 03/L-121 i Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo se ne primenjuju na ustavna pitanja upućena specijalizovanom veću Ustavnog suda.

Član 34 Sekretarijat

1. Sekretarijat je odgovoran za upravne poslove i pružanje usluga Specijalizovanim većima, kao i za sve neophodne i povezane poslove.

1. Sekretarijat se sastoji od sekretara i drugog potrebnog osoblja.

3. Sekretar je odgovoran za upravu Specijalizovanih veća i može da izda bilo koja interna pravila i uputstva u tu svrhu. Sekretar je nezavisan u obavljanju svojih dužnosti.

4. Sekretara postavlja Organ za imenovanje, nakon razmatranja kandidata sa odgovarajućim kvalifikacijama. Sekretar mora biti osoba visokih moralnih kvaliteta i visoke stručnosti u oblasti sudske uprave.

5. Sekretar se postavlja na period od četiri godine i može biti ponovno izabran. Uslovi službe sekretara su približni uslovima službe predsednika Specijalizovanih veća i specijalizovanog tužioca.

6. Sekretarijat u svom sastavu ima Službu za učešće žrtava, koja rukovodi sistemom za učešće žrtava iz člana 22 i na osnovu Pravilnika o postupku i dokazima, spisom zastupnika žrtava, kao i sistemom za isplatu naknade za zastupanje žrtava, i pruža pomoć i savet u vezi sa krivičnim postupkom žrtvama koje učestvuju u postupku pred Specijalizovanim većima.

7. Sekretarijat u svom sastavu ima Službu odbrane, koja u ime sekretara vodi spisak branilaca koji imaju pravo da zastupaju pred Specijalizovanim većima („specijalizovani branilac“), kao i sistem pravne pomoći za zastupanje optuženih slabog ili delimično slabog imovinskog stanja pred Specijalizovanim većima. Zakon o advokaturi, Zakon br. 04/L-193 i Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakon br. 04/L-017, i bilo koje prateće odredbe, pravila, uputstva ili tarife ne primenjuju se na Specijalizovana veća.

8. Sekretarijat u svom sastavu ima Službu za pružanje zaštite i podrške svedocima, koja u ime sekretara i po potrebi u konsultaciji sa Specijalizovanim tužilaštvom, specijalizovanim braniocem ili zastupnikom žrtava, sprovodi od suda naložene ili na drugi način neophodne zaštitne i bezbednosne mere, daje savete i drugu odgovarajuću pomoć svedocima i drugima koji su izloženi riziku usled svedočenja svedoka.

9. Sekretarijat u svom sastavu ima Službu ombudsmana, koja vrši dužnosti ombudsmana Specijalizovanih veća, sa isključivom nadležnošću za Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo na osnovu amandmana 24 Ustava. Zakon o Ombudsmanu, Zakon br.03/L-195, ne primenjuje se na rad Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva. Ombudsman postavlja Organ za imenovanje nakon razmatranja kandidata sa odgovarajućim kvalifikacijama. Ombudsman je osoba visokih moralnih kvaliteta i visokog stepena stručnosti u oblasti ljudskih prava i sloboda. Uloga i funkcije Ombudsmana Specijalizovanih veća utvrđene su Pravilnikom o postupku i dokazima. Ombudsman Specijalizovanih veća može da daje preporuke predsedniku Specijalizovanih veća ili Specijalizovanom tužilaštvu na osnovu člana 135 stav 3 Ustava i ima pravo da podnosi zahteve Ustavnom sudu, u skladu sa članovima 113 stav 2 i 135 stav 4 Ustava i članom 49 ovog Zakona.

10. Sekretarijat u svom sastavu ima sudske službenike i takođe može računati na pomoć policije na Kosovu za izvršavanje naređenja ili uručivanje dokumenata u ime Specijalizovanih veća. Sudski službenici Specijalizovanih veća ovlašćeni su i nadležni da, u skladu sa modalitetima utvrđenim ovim Zakonom, vrše ovlašćenja data Policiji Kosova na osnovu zakona Kosova.

11. Sekretarijat ima službenika za zaštitu podataka, koji proverava da li se postupa u skladu sa članom 35 stav 4 Ustava. Pored toga, službenik za zaštitu podataka se rukovodi standardima EU o zaštiti ličnih podataka.

12. Sekretar je takođe nadležan za rukovođenje i upravu pritvora i pritvorskih objekata Specijalizovanih veća u skladu sa međunarodnim standardima i ovim Zakonom. Službenici za kazneno popravne/pritvorske poslove Specijalizovanih veća ovlašćeni su i nadležni da, u skladu sa modalitetima utvrđenim ovim Zakonom, vrše ovlašćenja koja su kosovskim službenicima za kazneno popravne poslove data zakonima Kosova.

Član 35 **Specijalizovani tužilac**

1. Specijalizovani tužilac je odgovoran za istragu i krivično gonjenje lica odgovornih za krivična dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća i nezavisan je u obavljanju svojih dužnosti.

2. Specijalizovani tužilac i ostali tužioci Specijalizovanog tužilaštva ovlašćeni su i nadležni da obavljaju svoje funkcije, uključujući i ovlašćenje da sprovedu krivične istrage i da preuzmu nove ili tekuće krivične istrage ili postupke iz nadležnosti Specijalizovanih veća u skladu sa modalitetima utvrđenim ovim Zakonom. Ove nadležnosti i ovlašćenja obuhvataju:

- a. zahtevanje prisustva i ispitivanje osumnjičenih, žrtava i svedoka, i po potrebi pozivanje tih lica;
- b. sakupljanje i proučavanje informacija i dokaza;
- c. sprovođenje istraga na licu mesta;
- d. zahtevanje saradnje od bilo koje države ili međuvladine, međunarodne ili nacionalne organizacije u skladu sa svojim odgovarajućim nadležnostima i/ili

mandatom, i potpisivanje bilo kojih dogovora ili sporazuma koji mogu biti potrebni u tom pogledu;

- e. davanje saglasnosti da se, ne narušavajući prava optuženog iz člana 21 stav 6, ni u jednoj fazi postupka ne otkriju informacije koje tužilac dobije pod uslovom da sačuva njihovu poverljivost i isključivo u svrhu prikupljanja novih dokaza, sem ukoliko to ne odobri lice koje je dostavilo informaciju;
- f. preduzimanje potrebnih mera, ili podnošenje zahteva za preduzimanje potrebnih mera, s ciljem da se obezbedi poverljivost informacija, zaštita bilo kojeg lica ili obezbeđenje dokaza;
- g. donošenje odluka o pokretanju, nastavku ili obustavljanju krivičnog postupka iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća;
- h. izdavanje naloga za hapšenje lica tokom istražne faze u periodu od najviše četrdeset osam (48) sati po osnovima navedenim u članu 41 stav 6 i generalno u skladu sa članom 41 i ostalim relevantnim odredbama ovog Zakona i Pravilnikom o postupku i dokazima;
- i. podizanje optužnica i postupanje po njimau svim fazama pred Specijalizovanim većima, uključujući podnošenje odgovora na bilo koji zahtev pri specijalizovanomveću Ustavnog suda;
- j. sva prava na žalbu predviđena ovim Zakonom;
- k. saradnju sa policijom, Sekretarijatom, Specijalizovanim većima i sudskim panelima, ostalim kosovskim institucijama i pravnim licima, državama, međunarodnim organizacijama i drugim pravnim licima; i
- l. preduzimanje svih potrebnih mera koje se zahtevaju od specijalizovanog tužioca na osnovu ovog Zakona.

3. Policija u okviru Specijalizovanog tužilaštva ovlašćena je i nadležnada vrši ovlašćenja koja su Policiji Kosova data zakonima Kosova, u skladu sa modalitetima utvrđenimovim Zakonom, uključujući između ostalog ione predviđene članom 70 stav 3 Zakona o krivičnom postupku, Zakon br. 04/L-123.

4. Specijalizovanom tužiocu i njegovom osoblju uvršenju ovih dužnosti po potrebi pomažu kosovske vlasti, pravna i fizička lica, kao i države i pravna lica kojaprihvate da sarađuju i pomognu.

5. Specijalizovano tužilaštvo postupa nezavisno od Specijalizovanih veća i ostalih organa gonjenja na Kosovu. Ni specijalizovani tužilac niti bilo koji član Specijalizovanog tužilaštva nećetražiti niti primatiinstrukcijeni od koje vlade niti nekog drugog izvora. Specijalizovani tužilac ne preduzima aktivnosti koje mogu da se kose sa njegovim tužilačkimfunkcijamaili dovodeu pitanje njegovu nezavisnost. Tužilacne obavlja drugu delatnost u vidu zanimanja.

6. Po osnivanju Specijalizovanog tužilaštva, Organ za imenovanjepostavljalglavnog tužioca SIRG za specijalizovanog tužioca.

7. Ukoliko se uprazni položaj specijalizovanog tužioca bilo kom trenutku, Organza imenovanje postavlja zamenu nakon razmatranja kandidata sa odgovarajućim kvalifikacijama. Specijalizovani tužilac mora biti osoba visokih moralnih kvaliteta i posedovati najviši stepen stručnosti i iskustva u vođenju istraga i krivičnog gonjenja u krivičnim predmetima.

8. Specijalizovani tužilacima mandat od četiri godine i može biti ponovno izabran. Uslovi službe specijalizovanog tužioca približni su uslovima službe predsednika Specijalizovanih veća i sekretara.

9. Specijalizovano tužilaštvo čine specijalizovani tužilac, ostali tužioci, policija i po potrebi ostalo kvalifikovano osoblje. Tužioce i ostale nosioce dužnosti imenuje Organ za imenovanje na preporuku specijalizovanog tužioca.

10. Kako bi se osigurao kontinuitet istrage, SIRG se premešta sa svoje trenutne pozicije u okviru Kancelarije specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (STRK) u Specijalizovano tužilaštvo. Sva priznanja, privilegije, saradnja, sporazumi i dogovori sa SIRG nastavljaju da važe nakon ovog premeštaja i primenjuju se i na Specijalizovano tužilaštvo.

11. Specijalizovano tužilaštvo ima svoje sedište u državi domaćinu i može da vrši svoju nadležnost i funkcijena Kosovu, u državi domaćinu i drugim državama koje daju pristanak.

Član 36 **Svečana izjava**

Predsednik Specijalizovanih veća, sudije, specijalizovani tužilac i sekretar, pre stupanja na dužnost u skladu sa ovim zakonom, pojedinačno daju svečanu izjavu/zakletvu da će svoje dužnosti obavljati nezavisno, nepristrasno i savesno.

POGLAVLJE VI **VOĐENJE POSTUPKA PRED SPECIJALIZOVANIM VEĆIMA**

Član 37 **Dokazi prikupljeni pre osnivanja Specijalizovanih veća**

1. Dokazi iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća, prikupljeni tokom krivičnih postupaka ili istraga od strane bilo kojeg nacionalnog ili međunarodnog organa ili uprave za policijske poslove ili krivičnu istragu, uključujući državnog tužioca Kosova, bilo koji policijski organ na Kosovu, MKSJ, EULEX Kosovo ili od strane SIRG, pre osnivanja Specijalizovanih veća, mogu se prihvatiti pred Specijalizovanim većima. O njihovoj prihvatljivosti odlučuju postupajući sudski paneli u skladu sa međunarodnim standardima o prikupljanju dokaza i članom 22 Ustava. O težini takvih dokaza odlučuju postupajući sudski paneli.

2. U načelu, sve dokaze treba izvesti u prisustvu optuženog sa ciljem da se vodikontradiktorna rasprava. Izuzeci mogu biti predviđeni Pravilnikom o postupku i dokazima usvojenim na osnovu člana 19 u skladu sa standardima o ljudskim pravima.

2. Shodno sudskoj odluci o prihvatljivosti i težini dokaza izstavova 1 i 2,
 - a. transkripti iskaza svedoka dati pred MKSJ i zapisnici vanpretresnih izjava svedoka pred MKSJ u skladu sa Pravilom 71 Pravilnika MKSJ o postupku i dokazima, mogu se usvojiti pred Specijalizovanim većima, pod uslovom da su iskaz ili vanpretresna izjava relevantni za utvrđivanje sporne činjenice u postupku pred Specijalizovanim većima;
 - b. transkripti iskaza svedoka datih pred kosovskim sudom, uključujući iskaz u prethodnom postupku ili iskaz sačuvan u okviru specijalne istražne prilike na osnovu bilo kojeg zakona o krivičnom postupku važećeg na Kosovu u predmetno vreme, mogu se usvojiti pred Specijalizovanim većima, bez obzira na to da li su sudije sudskog panela čule prvobitni iskaz;
 - c. originalna dokumenta, overene kopije, overene elektronske kopije i kopije overene kao neizmenjene u odnosu na njihov original i forenzički dokazi prikupljeni od strane bilo kojeg organa navedenog u stavu 1, mogu se prihvatiti u postupku pred Specijalizovanim većima; i
 - d. izveštaj ili izjava veštaka uvršteni u dokaze pred MKSJ ili iskaz veštaka pred MKSJ mogu biti prihvatljivi pred Specijalizovanim većima, bez obzira na to da li je veštak prisutan da usmeno da iskaz pred Specijalizovanim većima.
4. Pretresni panel zahteva dokazivanje opštepoznatih činjenica, nego ih formalno prima na znanje.
5. Prilikom odlučivanja o relevantnosti ili prihvatljivosti dokaza, koji nisu prikupljeni od strane Kosova i njegovih organa, već od strane drugih država ili njihovih organa, Specijalizovana veća ne odlučuju o primeni nacionalnog zakona druge države.

Član 38 **Istraga i priprema optužnice**

1. Specijalizovani tužilac, drugi tužioci i policija u Specijalizovanom tužilaštvu ovlašćeni su da sprovode istrage protiv lica koja su krivično odgovorna za krivična dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća.
2. Specijalizovani tužilac, drugi tužioci i policija u Specijalizovanom tužilaštvu ovlašćeni su da ispituju potencijalne osumnjičene, žrtve i svedoke, da prikupljaju dokaze, sprovode istrage na licu mesta i narede hapšenje lica na najduže 48 sati, u skladu s članom 41. U obavljanju ovih dužnosti, specijalizovani tužilac može, po potrebi, da traži pomoć od državnih vlasti na osnovu članova 53-55 i po potrebi putem dogovora sklopljenih u skladu sa članom 4.
3. Prilikom ispitivanja osumnjičeni neće biti primoran da sebe optuži ili da prizna krivicu. On neće biti podvrgnut bilo kom obliku prinude, pritiska ili pretnje, mučenju, ili bilo kom drugom obliku okrutnog, nečovečnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Osumnjičeni ima sledeća prava o kojima se obaveštava pre ispitivanja, na jeziku koji govori i koji razume:
 - a. pravo da bude obavešten da postoje osnovi sumnje da je izvršio krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća;

- b. pravo da se brani ćutanjem, pri ćemu se to ćutanje ne uzima u obzir prilikom utvrđivanja krivice ili nevinosti, i da bude upozoren da će svaka izjava koju da biti zapisana, te da se mođe koristiti kao dokaz;
- c. pravo na pomoć specijalizovanog branioca po vlastitom izboru i da bude ispitan u prisustvu specijalizovanog branioca, uključujući i pravo da mu, ako nema dovoljno sredstava da je sam plati, Specijalizovana veća obezbede besplatnu pravnu pomoć;
- d. pravo na besplatnu pomoć prevodioca ukoliko ne razume ili ne govori jezik na kojem se obavlja ispitivanje.

4. Nakon što se utvrdi da postoji osnovana sumnja da je lice krivićno odgovorno za krivićno delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća, specijalizovani tužilac priprema optužnicu koja sadrži sažet prikaz ćinjenica i krivićnog dela za koja se to lice tereti u skladu sa ovim Zakonom. Optužnica se podnosi Specijalizovanim većima uz propratni materijal.

Ćlan 39

Ovlašćenja i funkcije sudije za prethodni postupak

1. Sudija za prethodni postupak nadležan je da pregleda optužnicu, donese odluku o bilo kojim preliminarnim podnescima, uključujući i prigovor na optužnicu i nadležnost, i izda neophodne naloge ili odluke, kako bi obezbedio pravilnu i ekspeditivnu pripremu predmeta za suđenje.
2. Sudija za prethodni postupak vrši pregled optužnice. Ako se uveri da je osnovana sumnja utvrđena od strane specijalizovanog tužioca, sudija za prethodni postupak potvrđuje optužnicu. Ako se u to ne uveri, optužnica ili optužbe sadržane u njoj se odbacuju. Specijalizovani tužilac mođe da naknadno traži potvrdu optužnice, ako se zahtev potkrepi dodatnim dokazima.
3. Sudija za prethodni postupak mođe da, na zahtev specijalizovanog tužioca, izda sudske naloge i naloge za hapšenje i dovođenje lica pred Specijalizovana veća i bilo koje druge naloge koji mogu biti potrebni za sprovođenje istrage i za pripremu brzog suđenja, uključujući naloge koji se odnose na specijalne istražne prilike i specijalne istražne mere.
4. Lice protiv kojeg je potvrđena optužnica se, na osnovu sudskog naloga ili naloga za hapšenje izdatog od strane Specijalizovanih veća, sprovodi u pritvor (ukoliko nije već pritvoreno), odmah obaveštava o optužbama protiv njega i dovodi pred Specijalizovana veća. Ukoliko nije izdat nalog za hapšenje i ukoliko se nalazi na slobodi, optuženi se poziva da lićno ili putem video-linka prisustvuje prvom saslušanju pred Specijalizovanim većima.
5. Na prvom saslušanju, sudija za prethodni postupak ćita optužnicu, proverava da li se poštuju prava optuženog, potvrđuje da optuženi razume optužnicu i upućuje optuženog da se izjasni o krivici. Sudija za prethodni postupak obezbeđuje da se materijal kojim se potkrepljuje optužnica optuženom dostavi na jeziku koji razume.
6. Pretresi su javni, osim kada sudija za prethodni postupak odlući da zatvori pretres za javnost u skladu s Pravilnikom o postupku i dokazima.

7. U skladu sa članom 20, sudija za prethodni postupak može odrediti radni jezik ili jezike koji se koriste u bilo kojem postupku, uključujući i faze suđenja, kako bi doprineo efikasnosti pripreme.

8. Nakon potvrđivanja optužnice, ali pre nego što suđenje počne, specijalizovani tužilac može, uz odobrenje sudije za prethodni postupak (ili pretresnog panela ukoliko on postupa) pošto je saslušao stranke, izmeniti optužnicu. Ako specijalizovani tužilac traži da doda nove optužbe ili ih zameni težim optužbama, sudija za prethodni postupak razmatra te optužbe i održava prvo saslušanje u skladu sa ovim članom.

9. Na zahtev jedne od stranaka ili nakon obaveštenja strankama, sudija za prethodni postupak (ili pretresni panel ukoliko on postupa) može naložiti spajanje ili razdvajanje postupka u pogledu optužbi protiv nekolicine optuženih.

10. Sudija za prethodni postupak može, na zahtev bilo kojeg lica koje je uhapšeno ili se odazvalo na sudski poziv, izdati naloge koji mogu biti potrebni kako bise licu pomoglo u pripremi odbrane.

11. Sudija za prethodni postupak može, po potrebi, obezbediti zaštitu i privatnost žrtava i svedoka, obezbeđenje dokaza, zaštitu lica i podataka o nacionalnoj bezbednosti ili obezbeđenje imovine koja može biti oduzeta na osnovu ovog zakona i Pravilnika o postupku i dokazima, uključujući i naredbe o privremenom zamrzavanju, naredbe o privremenom oduzimanju ili druge privremene mere.

12. Sudija za prethodni postupak može, po potrebi, zahtevati saradnju od država ili međuvladinih, međunarodnih ili nacionalnih organizacija, koja može biti potrebna u bilo koju od tih svrha.

13. Sudija za prethodni postupak može, po potrebi, na zahtev strane ili zastupnika žrtava ili pak po sopstvenom nahođenju, izdati bilo koji nalog koji može biti potreban za pripremu pravičnog i ekspeditivnog suđenja.

Član 40

Ovlašćenja i funkcije pretresnog panela

1. Sudija za prethodni postupak, nakon prvog saslušanja i nakon što se reše svi preliminarni podnesci, uključujući i prigovore na optužnicu i nadležnost, utvrđuje da je predmet spreman za suđenje i predsednik Specijalizovanih veća, u skladu sa Pravilnikom o raspoređivanju sudija Specijalizovanih veća usvojenim na osnovu člana 25 stav 2, formira pretresni panel koji je zadužen za vođenje sudskog postupka.

2. Pretresni panel se stara da suđenje bude pravično i ekspeditivno i da se postupak vodi u skladu sa Pravilnikom o postupku i dokazima uz puno poštovanje prava optuženih i vodeći računa o zaštiti žrtava i svedoka. Pretresni panel, nakon što je saslušao strane, može da usvoji postupke i modalitete koji su neophodni kako bi se omogućilo pravično i ekspeditivno vođenje postupka. On može dati uputstva za pravično i nepristrasno vođenje postupka u skladu sa Pravilnikom o postupku i dokazima.

3. Pretresni panel, uskladu sa članom 20, ukoliko to nije već odredio sudija za prethodni postupak, određuje radni jezik ili jezike koji će se koristiti na suđenju. Pretresni panel takođe može izmeniti odluku sudije za prethodni postupak koju je doneo na osnovu člana 39 stav 7.

4. Pretresi su javni, osim ukoliko pretresni panel odluči da postupak zatvori za javnost, u skladu sa Pravilnikom o postupku i dokazima.

5. Pretresni panel, u koordinaciji sa sekretarom, obezbeđuje sačinjavanje, održavanje i čuvanje potpunih i tačnih pisanih postupaka.

6. Pre suđenja ili tokom suđenja, pretresni panel može, po potrebi, da:

- a. obavlja bilo koju funkciju ili ovlašćenje sudije za prethodni postupak iz člana 39;
- b. zahteva od strana da ispune obaveze obelodanjivanja, kako je navedeno u Pravilniku o postupku i dokazima;
- c. zahteva prisustvo i svedočenje svedoka i dostavu dokumenata i drugih dokaza, po potrebi, dobijanjem pomoći od država u skladu sa odredbama ovom Zakona;
- d. obezbedi zaštitu poverljivih informacija;
- e. naredi dostavu dokaza pored dokaza koji su već prikupljeni pre suđenja ili su ih strane predložile tokom suđenja;
- f. obezbedi zaštitu optuženog, svedoka i žrtava;
- g. preduzme bilo koje neophodne korake u cilju održavanja reda tokom saslušanja; i
- h. donese odluku o bilo kojim drugim pitanjima, uključujući i prihvatljivost dokaza.

7. Specijalizovani tužilac, nakon početka suđenja, može, uz saglasnost pretresnog panela, povući optužbe protiv optuženog. Specijalizovani tužilac, ukoliko tokom suđenja izneti dokazi ukazuju na to da se činjenično stanje opisano u optužnici promenilo, može, uz odobrenje pretresnog panela nakon što je saslušalo optuženog, izmeniti optužnicu u skladu s tim, uključujući dodavanje novih optužbi ili zamenu težih optužbi. U takvim okolnostima, optuženi može da zatraži odlaganje suđenja, kako bi se omogućilo dovoljno vremena za pripremu odbrane u odnosu na izmene. Ako je optužnica značajno izmenjena ili proširena, pretresni panel odlaže suđenje s ciljem da omogući te pripreme.

Član 41 **Pritvor**

1. Niko ne može biti lišen slobode od strane ili u ime Specijalizovanih veća ili specijalizovanog tužioca osim u okolnostima i u skladu sa postupcima propisanim ovim zakonom i garancijama iz člana 29 Ustava.

2. Lice lišeno slobode usled hapšenja ili pritvora ima pravo, na osnovu postupaka predviđenih ovim Zakonom i na osnovu Pravilnika o postupku i dokazima, da ospori zakonitost

svoghapšenja i uslova pritvora, i da se njegov zahtev reši brzo od strane Specijalizovanih veća i da se naredi njegovo puštanje na slobodu ukoliko je pritvor nezakonit.

3. Lice lišeno slobode bez naloga izdatog od strane Specijalizovanih veća dovodi se lično u roku od četrdeset osam (48) sati pred sudiju Specijalizovanih veća, koji donosi odluku o njegovom pritvoru ili puštanju na slobodu u roku od najviše četrdeset osam (48) od trenutka kada je pritvoreno lice dovedeno pred sud.

4. Lice lišeno slobode od strane ili u ime Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva obaveštava odmah se, na jeziku koji razume, obaveštava o:

- a. razlogu za njegovo hapšenje, nakon čega sledi pismeno obrazloženje u najkraćem mogućem roku;
- b. pravu na pravnu pomoć branioca Specijalizovanih veća po sopstvenom izboru, i da mu se dodeli besplatni specijalizovani branilac u slučaju da nema dovoljno sredstava da plati; i
- c. pravu da o hapšenju sam obavesti ili da se u njegovo ime obavesti član porodice ili bilo koja druga osoba po njegovom izboru.

5. Lice koje je lišeno slobode od strane ili u ime Specijalizovanih veća transportuje se putnim sredstvom navedenim u nalogu do Specijalizovanih veća i dovodi bez odlaganja pred sudiju Specijalizovanih veća, i ima pravo na suđenje u razumnom roku ili puštanje na slobodu do suđenja. Prigovor iz stava 2 ovog člana se može uložiti i na nalog za prebacivanje iz ovog stava.

6. Specijalizovana veća ili specijalizovani tužilac izdaju nalog za hapšenje ili pritvor lica jedino onda kada:

- a. postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća; i
- b. postoje jasni osnovi da se veruje:
 - i. da postoji rizik od bekstva;
 - ii. da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze o krivičnom delu, ili posebne okolnosti ukazuju na to da će ometati odvijanje krivičnog postupka tako što će uticati na svedoke, žrtve ili saučesnike; ili
 - iii. ozbiljnost krivičnog dela, ili način ili okolnosti u kojima je ono izvršeno i lične karakteristike počinioca, ranije ponašanje, sredina i uslovi u kojima živi ili druge lične okolnosti ukazuju na opasnost da će ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počinuti krivično delo koje je zapretilo da će počinuti.

7. Lica za koje Specijalizovana veća izdaju nalog za pritvor mogu se zatvoriti u pritvorskom objektu pod nadzorom Specijalizovanih veća i upravom Sekretarijata. Ukoliko se postupak premesti delimično ili u potpunosti u državu domaćina u skladu sa članom 3, pritvorski objekat se nalazi u blizini sedišta Specijalizovanih veća u državi domaćinu.

8. Pritvorski objekat Specijalizovanih veća ispunjava odgovarajuće međunarodne standarde a njegovu inspekciju i nadzor vrši MKCK ili druga slična međunarodna organizacija koja pristane da obavi inspekciju i nadgleda taj objekat.

9. Sekretar usvaja Pravilnik o pritvoru, pritužbama i disciplinskom postupku za pritvorski objekat, u skladu sa međunarodnim standardima i na osnovu članova 194-202. Zakona o krivičnom postupku Kosova, Zakon br. 04/L-123.

10. Sve do pravosnažnosti presude ili do puštanja na slobodu, sudija za prethodni postupak ili postupajući panel, po isteku roka od dva (2) meseca od donošenja poslednjeg rešenja o pritvoru, razmatra da li još uvek postoje razlozi za pritvor i izdaje rešenje kojim se produžuje ili ukida pritvor. Strane se na to rešenje mogu žaliti panelu Apelacionog suda.

11. U slučaju puštanja na slobodu, lice koje se nalazi u pritvoru u pritvorskim prostorijama Specijalizovanih veća u državi domaćinu, ne pušta se na slobodu u državi domaćinu. Umesto toga, prevozi se i pušta na slobodu u zemlji u kojoj je uhapšeno u ime Specijalizovanih veća ili na Kosovu, ili ukoliko nema pravo boravka ni u jednom od ovih mesta, prevozi se i pušta na slobodu u zemlji u kojoj ima uobičajeno ili zakonito prebivalište, ili u drugoj državi koja pristane da ga prihvati.

12. Pored pritvora, Specijalizovana veća mogu naložiti sledeće mere, kako bi se obezbedilo prisustvo optuženog (uključujući prisustvo putem video-telekonferencije „VTK“) tokom postupka, i kako bi se sprečilo ponavljanje krivičnog dela ili kako bi se obezbedilo uspešno vođenje krivičnog postupka:

- a. Sudski poziv;
- b. Nalog za hapšenje;
- c. Puštanje na slobodu uz kauciju na Kosovu, ukoliko se optuženi složi da prisustvuje postupku putem VTK;
- d. Kućni pritvor na Kosovu, ukoliko se optuženi složi da prisustvuje postupku putem VTK;
- e. Obećanje da neće napustiti mesto trenutnog boravka na Kosovu, ukoliko se optuženi složi da prisustvuje postupku putem VTK;
- f. Zabrana približavanja određenim mestima ili licima;
- g. Javljanje u stanicu policije ili drugo mesto na Kosovu, ukoliko se optuženi složi da prisustvuje postupku putem VTK; i
- h. Mere obaveznog pohađanja popravnih programa.

Član 42

Sudski poziv svedoku

1. Specijalizovana veća ili specijalizovani tužilac mogu da izdaju sudski poziv svedoku ukoliko postoji verovatnoća da poseduje informacije o krivičnom delu, izvršiocu krivičnog dela ili bitnim okolnostima relevantnim za krivični postupak.
2. Žrtva može biti saslušana kao svedok.
3. Svako lice koje se nalazi na Kosovu i koje bude pozvano u svojstvu svedoka dužno je da se odazove na poziv i svedoči, osim ako je drugačije predviđeno ovim Zakonom ili Pravilnikom o postupku i dokazima Specijalizovanih veća.
4. Svedocima koji putuju u sedište Specijalizovanih veća pokrивaju se po potrebi troškovi puta, smeštaja i dnevnica.
5. Na zahtev Specijalizovanih veća, drugi sudovi i službenici na Kosovu pružaju pomoć u uručivanju ili izvršenju sudskih poziva svedoka izdatih od strane Specijalizovanih veća. O zaštiti svedoka, bezbednosti i poverljivosti razmatra se i odlučuje pre svakog takvog zahteva.
6. Specijalizovana veća mogu da zakluče bilo koje dogovore u skladu sa članovima 4 i 55, ili zatraže pomoć u skladu sa članom 55 od drugih država u kojima se nalaze svedoci, kako bi obezbedili prisustvo tih svedoka pred Specijalizovanim većima.
7. Ukoliko se svedok koji je uredno pozvan ne pojavi ili ne opravda svoj propust da se pojavi, ili ako bez dozvole ili valjanog razloga napusti mesto gde bi trebalo da bude ispitan, svedok može biti primoran da se pojavi i može biti novčano kažnjen do dvesta pedeset (250) evra za svako neodazivanje na poziv.
8. Ako se uredno pozvani svedok pojavi, ali nakon što bude upozoren na posledice odbije da svedoči bez zakonitog opravdanja, može biti kažnjen novčano do dvesta pedeset (250) evra. Ako nakon što je kažnjen, svedok odbija da svedoči, može se lišiti slobode. Ovolišavanje slobode traje onoliko dugo koliko svedok odbija da svedoči ili dok njegovo svedočenje ne postane nepotrebno, ili dok se ne okonča krivični postupak, ali ne duže od jednog (1) meseca.
9. Odluku na žalbu protiv rešenja kojim se izriče novčana kazna ili kazna zatvora na osnovu ovog člana donosi panel Apelacionog suda. Žalba protiv rešenja o zatvoru ne odlaže izvršenje rešenja. Kaznu izstavova 7. i 8. ovog člana izriče sudija.

Član 43

Presuda

1. Pretresni panel donosi i objavljuje presude i izriče kazne licima oglašanim krivim za krivična dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća.
2. Presuda se donosi odlukom većine sudija pretresnog panela, koji je izriče javno. Otpравak presude sadrži pismeno obrazloženje kojem se mogu dodati izdvojena ili suprotna mišljenja.

Član 44 **Kazne**

1. Najstroža kazna koju Specijalizovana većamogu izreći osuđenom licu je kazna doživotnog zatvora.
2. Prilikom odmeravanja kazne koja se izriče licu koje je osuđeno za međunarodno krivično deloprema ovom zakonu, Specijalizovana veća uzimaju u obzir,
 - a. opseg kazne za krivično delo utvrđen kosovskim zakonom u vreme izvršenja krivičnog dela,
 - b. bilo koji naknadni opseg blažih kazni za krivično delo utvrđen kosovskim zakonom, i
 - c. Član 7. stav 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i član 15. stav 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima koji je ugrađen u, i zaštićen članovima 22 stav 2, 22 stav 3i 33 stav 1. Ustava Republike Kosovo i stepen u kojem bi se primena stava 2 (a) i (b) negativno odrazila na kažnjavanje za bilo koje delo ili propustkoji je inkriminisan prema opštim pravnim načelima priznatim od strane civilizovanih nacija.
3. Prilikom razmatranja kazne koja treba da bude izrečena licu za koje je utvrđeno da je krivo za krivično deloizvršeno na teritoriji Kosova shodno članu 15 stav 1, Specijalizovana veća uzimaju u obzir,
 - a. opseg kazne za krivično delo utvrđen kosovskim zakonom u vreme izvršenja krivičnog dela,
 - b. bilo koji naknadni opseg blažih kazni za krivično delo utvrđen kosovskim zakonom.
4. Kazna izrečena licima koja su osuđena za krivična dela iz člana15 stav 2 moraju da budu u skladu sa kaznama za ta krivična dela utvrđenim u Krivičnom zakoniku Kosova iz 2012. godine, Zakon br. 04/L-082.
5. Prilikom izricanja kazne, Specijalizovana veća uzimaju u obzir otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, uključujući težinu krivičnog dela i njegove posledice, kao i individualne okolnosti osuđenog lica.
6. Specijalizovana veća mogu, osim izricanja kazne zatvora, da nalože isključivo osuđenom licu da izvrši povraćaj ili plati naknadu žrtvi ili žrtvama kolektivno, ili mogu da nalože zaplenu imovine, prihoda i bilo kojih sredstava koja su korišćena za, ili potiču od, izvršenja krivičnog dela i njihov povraćaj zakonitom vlasniku ili prodaju i raspodelu između žrtava shodno članu 22 („nalog za reparaciju“).
7. Ako je protiv lica koje je osuđeno od strane Specijalizovanih veća takođe izrečena i kazna zatvora od strane nekog drugog kosovskog suda, smatraće se da kazna zatvora izrečena od strane Specijalizovanih veća teče uporedo sa prethodnom kaznom, osim ako nije naloženo drugačije.

Član 45

Interlokutorne žalbe

1. Panel Apelacionog suda razmatra interlokutorne žalbe optuženog ili pecijalizovanog tužioca u skladu sa ovim zakonom i Pravilnikom o postupku i dokazima.
2. Stranke imaju pravo na žalbu na odluke ili naloge koje se odnose na istražni pritvor ili bilo koji preliminarni podnesak kojim se osporava nadležnost Specijalizovanih veća. Bilo koju drugu interlokutornu žalbu odobrava putem sertifikacije sudijaza prethodni postupak ili pretresni panel ukoliko se radi o pitanju koje bi u znatnoj meri uticalo na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili ishod suđenja, te ako bi, prema mišljenju sudije za prethodni postupak ili pretresnog panela promptno rešenje toga pitanja od strane panela Apelacionog suda moglo suštinski pospešiti postupak.

Član 46

Drugostepeni žalbeni postupak

1. Panel Apelacionog suda Specijalizovanih veća odlučuje po žalbi na presude pretresnog panela podnete od strane osuđenih lica ili specijalizovanog tužioca po sledećim osnovama:
 - a. pravna greška koja presudu čini nevažećom;
 - b. činjenična greška koja je dovela do pogrešne presude; ili
 - c. greška u odmeravanju kazne.
2. Žalba ne predstavlja suđenje *de novo*.
3. Panel Apelacionog suda može da potvrdi, preinači ili izmeni presude donete od strane pretresnog panela i da preduzme druge odgovarajuće mere.
4. Kada panel Apelacionog suda utvrdi da je pretresni panel načinio pravnu grešku u donošenju presude usled primene pogrešnog pravnog standarda, onda panel Apelacionog suda navodi ispravan pravni standard i primenjuje ga na dokaze sadržane u sudskom spisu da bi utvrdio da li da potvrdi, donese ili ukine nalaz o krivici po žalbi. S druge strane, ako je pretresni panel dostupan i mogao bi to pitanje da reši na efikasniji način, panel Apelacionog suda može predmet da vrati pretresnom panelu na ponovno razmatranje nalaza i dokaza na osnovu ispravnog pravnog standarda.
5. Prilikom razmatranja činjeničnih nalaza pretresnog panela, panel Apelacionog suda samo zamenjuje nalaz pretresnog panela svojim nalazima onda kada dokazi na koje se pretresni panel oslanjao nisu mogli da budu prihvaćeni od strane bilo kojeg razumnog procenitelja činjenica ili kada je ocena dokaza potpuno pogrešna.
6. Kada panel Apelacionog suda ukine nalaz o krivici koji je doneo pretresni panel po osnovu jednog oblika krivične odgovornosti, a pretresni panel nije doneo nalaze o alternativnim oblicima odgovornosti, panel Apelacionog suda razmatra dokaze u spisu predmeta, kao i sve ostale nalaze sudskog panela kako bi utvrdilo da li se može izreći krivljujuća presuda po osnovu nekog alternativnog oblika odgovornosti. S druge strane, ako je pretresni panel

dostupan i ako bi mogao da na efikasniji način reši to pitanje, panel Apelacionog suda može da vrati predmet pretresnom panelu kako bi on razmotrio svoje nalaze i dokaze te utvrdio da li da donese nalaze o krivici po osnovu nekog drugog oblika krivične odgovornosti.

7. Drugostepenu presudu donose sudije panela Apelacionog suda većinom glasova i panel Apelacionog suda tu presudu objavljuje javno. Pismeni otpravak presudesadrži pisano obrazloženje kojemu mogu da budu priložena posebna ili izdvojena mišljenja sudija.

8. Osim ako pretresni panel ili panel Apelacionog suda ne naloži drugačije, osuđeno lice ostaje u pritvoru do odluke po žalbi.

9. Apelacioni sud može takođe da razmatra žalbe zastupnika žrtava na presudu pretresnog panela, ali samo u pogledu odluke panela o statusu žrtve ili naloga za reparaciju. Tokom žalbenog postupka žrtve koje učestvuju kao oštećene strane kolektivno kao jednu grupu zastupa zastupnik žrtava koji je dodeljen od strane Sekretara.

Član 47

Trećestepeni žalbeni postupak

1. Panel Vrhovnog suda Specijalizovanih veća razmatra žalbe na presudu panela Apelacionog suda ako je panel Apelacionog suda izmenio oslobađajuću presudu i umesto nje izrekao osuđujuću presudu ili kada je izrečena kazna doživotnog zatvora od strane pretresnog panela ili panela Apelacionog suda.

2. Odredbe iz člana 46. primenjuju se *mutatis mutandis* na žalbeni postupak pred panelom Vrhovnog suda Specijalizovanih veća.

Član 48

Vanredni pravni lekovi

1. Strana može da traži ponovno pokretanje krivičnog postupka. Takav zahtev mora da bude podnet specijalizovanom veću Vrhovnog suda ili putem dogovorenog mehanizma, ako je takav ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60 (Rezidualni mehanizam);

2. Krivični postupak okončan pravosnažnom presudom može da bude ponovo pokrenut ako:

a. se dokaže da se presuda zasniva na nekom krivotvorenom dokumentu ili lažnoj izjavi svedoka, veštaka ili prevodioca;

b. se dokaže da je presuda proizašla iz krivičnog dela izvršenog od strane sudije ili lica koje je vršilo istražne radnje;

c. budu otkrivene nove činjenice ili se obezbede novi dokazi koji nisu bili poznati u vreme sudskog postupka pred pretresnim panelom ili panelom Apelacionog suda i koji bi, sami ili uz ranije izveden dokaz, mogli da budu odlučujući faktor u donošenju odluke i suštinski bi izmenili ocenu ukupnih dokaza u predmetu, tebi, ukoliko bi se zanemarili, doveli do pogrešne presude; ili

d. je nekomlicusudeno više od jednom za isto krivično delo ili ako je nekoliko lica osuđeno za istokrivično delo koje je moglo da počini samo jedno lice ili samo neka od tih lica.

3. U pogledu stavova 2. stav (a) ili (b) ovog člana, krivični postupci mogu se ponovo pokrenuti samo u prilog optuženom, osim ako se dokaže da su okolnosti bile rezultat krivičnog dela počinjenog od strane optuženog ili nekog drugog lica koje je postupalo u njegovo/njeno ime ili u njegovom/njenom interesu protiv svedoka, veštaka, prevodioca, tužioca, sudije, drugih službenika Specijalizovanih veća ili specijalizovanog tužilaštva ili lica bliskih njima, te u tom slučaju krivični postupak može da bude ponovo pokrenut protiv optuženog.

4. Nakon preliminarnog razmatranja, panel Vrhovnog suda ili *ad hoc* panel ustanovljena osnovu dogovorenog mehanizma, može,

a. da odbaci zahtev,

b. da ponovo pokrene krivični postupak, i

i ponovo sazove pretresni panel, ako je on dostupan, ili

ii ako je moguće, sam reši to pitanje.

5. Strana može da zahteva vanredno ublažavanje kazne u bilo koje vreme tokom služenja zatvorske kazne, ali ne tokom poslednjih šest (6) meseci služenja zatvorske kazne. Takav zahtev mora biti podnet specijalizovanom veću Vrhovnog suda ili putem dogovorenog mehanizma ako je ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60 (Rezidualni mehanizam).

6. Stranka može da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti u roku od tri (3) meseca od donošenja pravosnažne presude ili konačne odluke na koju se odnosi zahtev za zaštitu zakonitosti. Tokom krivičnog postupka koji još nije završen, zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti samo protiv pravosnažnih odluka kojima se nalaže ili produžava pritvor. Zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti specijalizovanom veću Vrhovnog suda ili putem dogovorenog mehanizma ako je ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60 (Rezidualni mehanizam).

7. Zahtev za zaštitu zakonitosti mora da sadrži navode o

a. povredi krivično-pravnih odredbi sadržanih u ovom Zakonu; ili

b. značajnoj povredi odredaba o postupku sadržanih u ovom Zakonu i Pravilniku o postupku i dokazima.

8. Zahtev za vanredni pravni lek shodno ovom članu može se podneti na osnovu prava utvrđenih ovim Zakonom koja su zaštićena Ustavom ili Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

Član 49

Molba Ustavnom sudu

1. Specijalizovanoveće Ustavnog suda je krajnja instanca za tumačenje Ustava po pitanjima koja se tiču stvarne nadležnosti i rada Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.
2. Specijalizovanoveće Ustavnog suda nadležno je da odlučuje svim podnescima Ustavnom sudu podnetim od strane ovlašćenih lica shodno članu 113. Ustava, a koji se odnose ili direktno utiču na rad, odluke, naloge ili presude Specijalizovanih veća ili na rad Specijalizovanog tužilaštva.
3. Shodno članu 113 stav (7) Ustava, pojedinci, uključujući optužene i žrtve, ovlašćeni su da specijalizovanom veću Ustavnog suda predaju podneske u vezi sa navodnim povredama njihovih Ustavom zagarantovanih individualnih prava i sloboda od strane Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva, ali tek nakon što se iscrpe svi pravni lekovi utvrđeni zakonom.
4. Shodno članu 113 stav 8 Ustava, sudija za prethodni postupak ili panel Specijalizovanih veća mogu specijalizovanom veću Ustavnog suda uputiti podneske u vezi sa ustavnošću zakona kada se to pitanje javi tokom sudskog postupka, kada sudija ili panel nisu sigurni je li osporeni zakon u skladu sa Ustavom i kada njihova odluka u tom predmetu zavisi od ustavnosti dotičnog zakona.
5. Shodno amandmanu 24 i članu 135 stav 4 Ustava, ombudsman pri Specijalizovanim većima imenovan shodno članu 34 stav 9 ovog Zakona, i ombudsman Republike Kosovo mogu specijalizovanom veću Ustavnog suda da upute podneske shodno članu 113 stav 2.
6. Sudije specijalizovanog veća Ustavnog suda utvrđuju internu organizaciju, postupke donošenja odluka i druga organizaciona pitanja specijalizovanog veća Ustavnog suda u skladu sa amandmanom 24 Ustava i ovim Zakonom. Pravila postupka specijalizovanog veća Ustavnog suda obuhvaćena su u Pravilnikom postupku i dokazima iz člana 19.

Član 50

Izvršenje kazne zatvora

1. Zatvorska kazna se izdržava u državi koju odredi predsednik Specijalizovanih veća iz niza država koje izraze spremnost da prihvate lica osuđena od strane Specijalizovanih veća tokom trajanja izrečene kazne, shodno dogovorima zaključenim od strane Specijalizovanih veća.
2. Uslove izdržavanja kazne reguliše zakon države gde se ona izvršava i podleže nadzoru Specijalizovanih veća ili dogovorenog mehanizma, ako je ustanovljen u tu svrhu i u skladu sa članom 60 (Rezidualni mehanizam) ovog Zakona. Isključivo Specijalizovana veća su nadležna da menjaju dužinu trajanja kazne prema članu 51 ovog Zakona o pomilovanju i ublažavanju kazne.

Član 51

Pomilovanje ili ublažavanje kazni

1. Pomilovanje iz člana 84 stav 29 Ustava ne može se dati na presude donete od strane Specijalizovanih veća, niti lica osuđena od strane Specijalizovanih veća imaju pravo na pomilovanje, bez obzira na to gde izdržavaju kaznu.

2. Dužina trajanja kazne može semodifikovati, menjati ili ublažiti isključivo od strane Specijalizovanih veća ili dogovorenog mehanizma ako je ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60 (Rezidualni mehanizam). Specijalizovana veća, ili dogovoreni mehanizam, moraju da zatraže obaveštenje od dotične države da li po važećem Zakonu države u kojoj osuđeno lice služi kaznu ono ima pravo na ublažavanje kazne. Kazna će biti ublažena samo ako predsednik Specijalizovanih veća, u konsultaciji sa sudijama Specijalizovanih veća, tako odluči u interesu pravde i opštih pravnih načela.

3. Osuđeno lice koje izdržava kaznu može da podnese zahtev Specijalizovanim većima ako zatvorski uslovi nisu u skladu sa međunarodnim standardima ili zaštitama sadržanim u Ustavu. Predsednik Specijalizovanih veća imenuje sudiju pojedinca da razmotri takav zahtev shodno članu 33 stav 2 u skladu sa Propisima o imenovanju sudija Specijalizovanih veća usvojenim shodno članu 25 stav 2.

POGLAVLJE VII

ODNOSI SA KOSOVSKIM SUDOVIMA I PRAVNIM LICIMA

Član 52

Status, privilegije i imuniteti Specijalizovanih veća na Kosovu

1. Status, privilegije i imuniteti koji su dati službama i osoblju Misije EULEX-a na Kosovu shodno Zakonu o statusu, imunitetima i privilegijama diplomatskih i konzularnih misija i osoblja u Republici Kosovo i međunarodnom vojnom osoblju, Zakon br. 03/L-033 odnose se i na prostorije, imovinu, dokumentaciju i osoblje Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva na Kosovu. Osim toga, branioci, veštaci, svedoci i bilo koje drugo osoblje koje vrši svoje funkcije u sklopu rada Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva uživa isti status, privilegije i imunitete.

2. Prostorije, imovina, novčana sredstva, materijalna sredstva, arhive i dokumentacija Specijalizovanih veća, Sekretarijata i Specijalizovanog tužilaštva, bez obzira gde se nalaze i ko njima upravlja, nepovredive su i ne podležu pretresu, zapleni, rekviziciji, konfiskaciji, eksproprijaciji, pristupu javnosti ili bilo kom drugom obliku ometanja putem izvršnih, upravnih, sudskih ili zakonodavnih postupaka.

3. Vlada ili organi Kosova ili bilo koje drugo pravno i fizičko lice na Kosovu neće donositi mere ili vršiti radnje kojima se ometa slobodno i nezavisno vršenje funkcija Specijalizovanih veća, njihovih rukovodilaca, sudija i osoblja shodno ovom Zakonu.

Član 53 Saradnja i sudska pomoć

1. U skladu sa pravima optuženih iz člana 21, svpravna i fizička lica na Kosovu dužna su da saraduju sa Specijalizovanim većima i Specijalizovanim tužilaštvom i dužna su da bez nepotrebnog odlaganja postupe uskladu sa zahtevom za pomoć ili nalogom ili odlukom donetom od strane Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva uključujući, između ostalog, i naloge ili odluke u vezi:

- a. identifikacije i lociranja lica ili predmeta;
- b. svedočenja, uključujući svedočenja pod zakletvom, kao i izvođenje dokaza, uključujući mišljenja veštaka i izveštaje;
- c. ispitivanja lica koja su pod istragom ili koja se krivično gone;
- d. omogućavanja ispitivanja i prisustva lica u svojstvu svedoka ili veštaka pred Specijalizovanim većima;
- e. zaštite svedoka, potencijalnih svedoka i njihovih porodica;
- f. pregled mesta ili lokacija, uključujući istrage mesta zločina i ekshumaciju i pregled grobnih mesta;
- g. davanje spisa i dokumenata, uključujući službenu evidenciju i dokumenta;
- h. obezbeđenje dokaza;
- i. uručivanja dokumenata, uključujući sudska dokumenta;
- j. hapšenja ili pritvaranja lica;
- k. predaje ili prebacivanje lica do Specijalizovanih veća;
- l. utvrđivanja, praćenja i zamrzavanja ili zaplene prihoda, imovine i materijalnih dobara ili instrumenata krivičnog dela u svrhu eventualnog oduzimanja, bez povrede prava *bona fide* trećih lica; i
- m. bilo kakve druge vrste pomoći koja nije zabranjena zakonom, a tičese omogućavanja istrage i krivičnog gonjenja za krivična dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća.

2. Nalog Specijalizovanih veća ima istu snagu i dejstvokao nalog izdat od strane bilo kojeg kosovskog suda ili sudije. Bilo koje fizičko lice, preduzeće, organ ili drugopravno lice na Kosovu dužno je da postupi po nalogu, odluci ili zahtevu izdatom od strane Specijalizovanih veća. Bilo koje fizičko ili pravno lice koje izvršava nalog Specijalizovanih veća mora da postupi u skladu sa uputstvima navedenim u nalogu.

3. Nalog za hapšenje izdat od strane Specijalizovanih veća ima istu snagu i dejstvokao i nalog izdat od strane bilo kojeg kosovskog suda. Prilikom izvršenja naloga za hapšenje, policijski službenik koji vrši hapšenje dužan je da preda uhapšeno lice u nadležnost

Specijalizovanih veća. Bez obzira na formalnu predaju lica u nadležnost Specijalizovanih veća, to lice može da bude pritvoreno u kosovskoj pritvorskoj ustanovi u ime Specijalizovanih veća ako je to zatraženo ili ako je to neophodno sve dok se ne izvrši predaja pritvorenog lica u pritvorsku ustanovu Specijalizovanih veća.

4. Ako Specijalizovana veća nalože zaplenu imovine, prihoda ili materijalnih dobara, onamoražu bez odlaganja da budu isporučena Specijalizovanim većima, bez povrede prava *bona fide* trećih lica i u skladu sa Pravilnikom o postupku i dokazima.

5. Imovina ili prihodi od prodaje nekretnina ili druge imovine, prikupljeni na Kosovu usled izvršenja presude Specijalizovanih veća, bez odlaganja se prenose u nadležnost i kontrolu Specijalizovanih veća. Zakon o upravljanju i rukovođenju zaplenjenim ili konfiskovanim sredstvima, Zakon br. 03/L-141, ne primenjuje se na naloge i presude Specijalizovanih veća ili na njihove predmete.

Član 54

Odnosi sa drugim sudovima i tužiocima na Kosovu

1. Na svim nivoima sudskog sistema na Kosovu u predmetima iz svoje stvarne nadležnosti Specijalizovana veća imaju primat nad svim drugim sudovima na Kosovu.

2. Specijalizovana veća ili specijalizovani tužilac mogu da nalože da im bilo koji tužilac ili sud na teritoriji Kosova prenese postupak ili istragu iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća ili specijalizovanog tužioca.

3. Bilo koji sud ili tužilac koji primi takav nalog dužan je da Specijalizovanim većima, odnosno Specijalizovanom tužilaštvu, bez odlaganja ustupi sve spise koji se odnose na traženi predmet.

4. Specijalizovano veće Vrhovnog suda može da naloži da mu se ustupi svaki zahtev za vanredni pravni lek koji se odnosi ili direktno utiče na rad Specijalizovanih veća. U tim slučajevima, sud koji ustupa dužan je da preda predmet i celokupni spis bez odlaganja i da podnosioca zahteva obavesti o tome.

5. Nalozi za ustupanje iz prethodnih stavova su konačni i obavezujući.

6. Svi kosovski sudovi i tužioci dužni su da bez odlaganja obaveste Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo o saznanjima o nekoj istrazi, predmetu ili krivičnom postupku koji spadaju u stvarnu nadležnost Specijalizovanih veća.

7. Shodno članu 53, Specijalizovana veća i specijalizovani tužilac mogu da zahtevaju pomoć od kosovskog tužioca ili suda radi ispunjavanja svojih funkcija iz ovog Zakona. Svaki takav zahtev mora da bude izvršen bez odlaganja.

8. Specijalizovana veća i specijalizovani tužilac mogu da odrede mere poverljivosti zabilo koji nalog ili zahtev upućen sudu ili tužiocu na Kosovu, kao i za odgovore ili radnje koje se odnose na te naloge ili zahteve.

9. Sudovi i tužioci na Kosovu mogu da zahtevaju pomoć ili saradnju od Specijalizovanih veća ili specijalizovanog tužioca. Takvi zahtevi moraju da budu predati pisanim putem i upućeni predsedniku Specijalizovanih veća odnosno specijalizovanom tužiocu.

POGLAVLJE VIII POMOĆ I SARADNJA SA DRUGIM DRŽAVAMA, ORGANIZACIJAMA I PRAVNIM LICIMA

Član 55

Zahtevi za pomoć i saradnju

1. Specijalizovana veća, Sekretarijati specijalizovani tužilac mogu da zahtevaju pomoć i saradnju od drugih država, međunarodnih organizacija i drugih pravnih lica ako je to neophodno za istragu i krivično gonjenje lica optuženih da su počinila krivična dela iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća, kao i za ispunjavanje drugih dužnosti Specijalizovanih veća. Shodno članu 4, Specijalizovana veća, Sekretarijati specijalizovani tužilac mogu da zaključe potrebne dogovore.

2. Osim toga, Specijalizovana veća, Sekretarijati specijalizovani tužilac mogu takođe da koriste i bilo koje međusobne sporazume o pravnoj pomoći koje je Kosovo zaključio ili da podnesu zahtev za pomoć po osnovu principa reciprociteta. U takvim okolnostima, iz razloga poverljivosti, svaki zahtev predaje se direktno.

3. Zakon o međunarodnoj pravnoj saradnji u krivičnim pitanjima, Zakon br. 04/L-031, ne primenjuje se za Specijalizovana veća ili Specijalizovano tužilaštvo.

Član 56

Privilegije i imuniteti

1. Specijalizovana veća, Sekretarijat i Specijalizovano tužilaštvo mogu da sklapaju sporazume sa državama koje se saglase da obezbede privilegije, imunitete, izuzeća i objekte neophodne za vršenje njihovih dužnosti i svrhe u skladu sa ovim Zakonom, obuhvatajući time i njihove prostorije, imovinu, dokumenta, rukovodioce, osoblje i druga lica koja vrše funkcije neophodne za ispunjavanje njihovih dužnosti, uključujući branioce, veštace, svedoke i druga lica.

2. Specijalizovana veća, Sekretarijat i Specijalizovano tužilaštvo mogu da sklapaju sporazume sa državama koje pristanu da obezbede da njihove prostorije, imovina, novčana sredstva, materijalna sredstva, arhive, zapisi i dokumenta, bez obzira gde se nalaze i ko njima upravlja, ne podležu pretresu, zapleni, rekviziciji, konfiskaciji, eksproprijaciji, pristupu javnosti ili bilo kom drugom obliku ometanja putem izvršnih, upravnih, sudskih ili zakonodavnih radnji.

Član 57

Izdržavanje zatvorske kazne

1. Specijalizovana veća i Sekretarijat mogu da sklapaju sporazume sa državama koje su iskazale svoju spremnost da dozvole služenje zatvorskih kazni na svojoj teritoriji za lica koja su proglašena krivim i osuđena od strane Specijalizovanih veća.
2. Kada setakavsporazum sklopi i nakon pravnosnažnosti presude, Specijalizovana veća mogu da nalože prebacivanje osuđenog lica u treću zemlju radi odsluženja zatvorske kazne.
3. Specijalizovana veća ili dogovoreni mehanizam, ako je ustanovljen u tu svrhu shodno članu 60 (Rezidualni mehanizam) zadržavaju obavezu nadzora sve dok zatvorska kazna ne bude odslužena i osuđeno lice bude pušteno na slobodu.

Član 58

Treće države i međunarodne institucije

Treće države i međunarodne institucije mogu da podnesu zahtev za sprovođenje neophodnih mera u pogledu zaštite njihovih službenika ili predstavnika i za zaštitu njihovih poverljivih ili osetljivih podataka. Pravilnikom o postupku i dokazima utvrđujese procedura za takve zahteve.

Član 59

Država domaćin

1. Uslovi bilo kojeg međunarodnog sporazuma sklopljenog između Kosova i države domaćina, kao i bilo koje dopune ili dogovorisklopljeni između državedomaćina i Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva primenjuju se na Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvou skladu saovim Zakonom.
2. Specijalizovana veća mogu da zatraže pomoć državedomaćinaako je to neophodno radi očuvanja reda i zakona unutar ili u neposrednoj blizini prostorija Specijalizovanih veća ili radi udaljavanja nekog lica iz prostorija Specijalizovanih veća.

POGLAVLJE IX

FUNKCIONALNE ODREDBE

Član 60

Rezidualni mehanizmi

Mogu se ustanovitalternativni mehanizmi radi uređivanja rezidualnih pitanja Specijalizovanih veća kada predsednik Specijalizovanih veća objavi da su sve presude Specijalizovanih veća postale pravosnažne, pod uslovom da svi mehanizmi budu u potpunosti internacionalizovani i locirani izvan Kosova. („Dogovoreni mehanizam“).

Član 61

Upravljanje arhivama

1. Bez posledica po bilo kakve prethodne uslove ili sporazume dogovorene sa licima koja pružaju informacije i dokumenta, arhive Specijalizovanih veća, Sekretarijatai Specijalizovanog tužilaštva predstavljaju imovinu Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva ili Dogovorenog mehanizma, ako je ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60 i moraju se čuvati u namenskim prostorijama koje se nalaze izvan teritorije Kosova.
2. Te arhive su nepovredive bez obzira gde se nalaze. Specijalizovana veća ili Dogovoreni mehanizam, ako je ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60, primenjuju režim bezbednosti informacija i pristupa, uključujući, prema potrebi, stavljanje i uklanjanje oznake poverljivosti na sadržaj arhiva.
3. Ako je dokumentacija ili informacija dobila zaštićen poverljiv status od strane Specijalizovana veća, samo sudija Specijalizovanih veća, ili sudija Dogovorenog mehanizma, ako je ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60, može da odobri objavljivanje takve zaštićene informacije.
4. Ako je dokumentacija ili informacija dobila zaštićen poverljiv status od strane specijalizovanog tužioca, takva dokumentacija ili informacija ne sme se objaviti bez prethodne saglasnosti specijalizovanog tužioca ili tužioca Dogovorenog mehanizma, ako je ustanovljen u tu svrhu u skladu sa članom 60. Primena ovog režima nastavlja se i nakon okončanja krivičnih postupaka pred Specijalizovanim većima.

Član 62

Ograničenja pristupa

1. Imajući u vidu pitanja bezbednosti i privatnosti, dokumenta, dokumentacija, spisi i arhive Specijalizovanih veća, Sekretarijatai Specijalizovanog tužilaštva ne smatraju se javnim dokumentima Kosova. Nema opšteg prava pristupa spisima ili arhivama Specijalizovanih veća, uključujući Sekretarijat i Službu specijalizovanog tužioca.
2. Države, tužilački i sudski organi, druga fizička i pravna lica mogu Specijalizovanim većima da podnesu molbu za pristup sudskim spisima pod uslovom da je takav pristup u interesu pravde i da štiti i održava poverljivost i zaštitu datu bilo kojem licu od strane Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva.

Član 63

Budžet i izveštavanje

1. Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo imaju budžet koji jenezavisan od budžeta Kosova.
2. Sekretari specijalizovani tužilac dužni su da vode adekvatnu računovodstvenu evidenciju i drugu evidenciju o aktivnostima, imovini i finansijama.
3. Specijalizovana veća ne podležu reviziji od strane revizora Kosova.

4. Ovaj Zakon ima jaču pravnu snagu nad bilo kojom i svim odredbama Zakona o javnim finansijama i upravljanju, a posebno delovima XII i XIII (Zakoni br. 03/L-048, 03/L-221, 04/L-194 i 04/L-116).

Član 64 **Tumačenje**

Osim ako kontekst jasno zahteva drugačije tumačenje, bilo kakvo pominjanje nekog drugog zakona, propisa UNMIK-a, ili podzakonskog akta ili bilo koje njihove odredbe tumačiće se kao da obuhvata i sve dopune i izmene. Ako takav zakon, propis ili podzakonski akt bude stavljen van snage i zamenjen novim zakonodavnim aktom koji reguliše istu predmetnu oblast, takvo pominjanje će – osim ako kontekst jasno zahteva drugačije tumačenje – biti tumačeno kao da podrazumeva novi zakonodavni akt i, prema potrebi, njegove analogne odredbe.

Član 65

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

Zakon br. 05/L -053
3. avgusta 2015. god.

Predsednik Skupštine Republike Kosovo,

Kadri VESELI

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 05/L -053

**O SPECIJALIZOVANIM VEĆIMA I SPECIJALIZOVANOM
TUŽILAŠTVU**

Sadržaj

POGLAVLJE I – OPŠTE ODREDBE	1
Član 1 – Obim primene i svrha Zakona	1
Član 2 – Usklađivanje sa članom 55 Ustava	2
POGLAVLJE II – OSNOVNA NAČELA	2
Član 3 – Temeljna načela	2
Član 4 – Status i svojstvo pravnog lica	4
Član 5 – Izvršni mandat i rad	4
POGLAVLJE III – NADLEŽNOST I MERODAVNO PRAVO	4
Član 6 – Stvarna nadležnost	4
Član 7 – Vremenska nadležnost	5
Član 8 – Mesna nadležnost	5
Član 9 – Subjektivna nadležnost	5
Član 10 – Uporedna nadležnost	5
Član 11 – Obaveštenje o predmetima i krivičnim postupcima	6
Član 12 – Merodavno pravo	6
Član 13 – Zločini protiv čovečnosti prema definiciji međunarodnog prava	6
Član 14 – Ratni zločini prema definiciji međunarodnog prava	7
Član 15 – Druga krivična dela prema zakonima Kosova	10
Član 16 – Individualna krivična odgovornost	10
Član 17 – <i>Non-bis-in-idem</i>	11
Član 18 – Amnestija	11

POGLAVLJE IV – PRAVILNIK O POSTUPKU I DOKAZIMA	12
Član 19 – Pravilnik o postupku i dokazima	12
Član 20 – Službeni i radni jezici	12
Član 21 – Prava optuženog	13
Član 22 – Prava žrtava	14
Član 23 – Zaštita žrtava i svedoka	15
POGLAVLJE V – ORGANIZACIJA, STRUKTURA I NADLEŽNOST	16
Član 24 – Organizacija Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva	16
Član 25 – Sastav veća	16
Član 26 – Lista međunarodnih sudija	17
Član 27 – Kvalifikacije sudija Specijalizovanih veća	17
Član 28 – Imenovanje sudija	17
Član 29 – Upraznjena mesta na listi	18
Član 30 – Ovlašćenja i status sudija	18
Član 31 – Nezavisnost sudija	19
Član 32 – Izbor i funkcije predsednika i potpredsednika Specijalizovanih veća	19
Član 33 – Raspoređivanje sudija i sastav panela	19
Član 34 – Sekretarijat	21
Član 35 – Specijalizovani tužilac	22
Član 36 – Svečana izjava	24
POGLAVLJE VI – VOĐENJE POSTUPKA PRED SPECIJALIZOVANIM VEĆIMA	24
Član 37 – Dokazi prikupljeni pre osnivanja Specijalizovanih veća	24
Član 38 - Istraga i priprema optužnice	25
Član 39 – Ovlašćenja i funkcije sudije za prethodni postupak	26
Član 40 – Ovlašćenja i funkcije pretresnog panela	27
Član 41 - Pritvor	28
Član 42 – Sudski poziv svedoku	31
Član 43 - Presuda	31
Član 44 – Kazne	32
Član 45 – Interlokutorne žalbe	33
Član 46 – Drugostepeni žalbeni postupak	33
Član 47 – Trećestepeni žalbeni postupak	34
Član 48 – Vanredni pravni lekovi	34
Član 49 – Molba Ustavnom sudu	36
Član 50 – Izvršenje kazne zatvora	36
Član 51 – Pomilovanje ili ublažavanje kazni	37
POGLAVLJE VII – ODNOSI SA KOSOVSКИM SUDOVIMA I PRAVNIM LICIMA	37

Član 52 - Status, privilegije i imuniteti Specijalizovanih veća na Kosovu.....	37
Član 53 – Saradnja i sudska pomoć.....	38
Član 54 – Odnosi sa drugim sudovima i tužiocima na Kosovu.....	49
POGLAVLJE VIII – POMOĆ I SARADNJA SA DRUGIM DRŽAVAMA, ORGANIZACIJAMA I PRAVNIM LICIMA.....	40
Član 55 – Zahtevi za pomoć i saradnju.....	40
Član 56 – Privilegije i imuniteti.....	40
Član 57 – Izdržavanje zatvorske kazne.....	41
Član 58 – Treće države i međunarodne institucije.....	41
Član 59 – Država domaćin.....	41
POGLAVLJE IX – FUNKCIONALNE ODREDBE.....	41
Član 60 - Rezidualni mehanizmi.....	41
Član 61 – Upravljanje arhivama.....	42
Član 62 – Ograničenja pristupa.....	42
Član 63 – Budžet i izveštavanje.....	42
Član 64 - Tumačenje.....	43
Član 65 – Stupanje na snagu.....	43